

Skýrsla Fjármála- og áhættustýringarsviðs

Við framlagningu árshlutareiknings Reykjavíkurborgar
janúar - september 2023

Lagt fram í borgarráði
30. nóvember 2023

Borgarráð

Árshlutareikningur Reykjavíkurborgar janúar-september 2023 samanstendur af samanteknum reikningi A- og B-hluta, og uppgjöri A-hluta sem samanstendur af Aðalsjóði og Eignasjóði. Rekstur innan A-hluta er að hluta eða öllu leyti fjármagnaður með skatttekjum. Leiga fasteigna, gatna, áhalda, tækja og búnaðar er reiknuð í samræmi við reglur og leiðbeiningar um reikningsskil sveitarfélaga, þar sem eignir eru eignfærðar hjá Eignasjóði og leigðar til Aðalsjóðs. Til B-hluta teljast eftirtalin fyrirtæki og rekstrareiningar sem eru að minnsta kosti í helmingseigu borgarinnar: Faxaflóahafnir sf., Félagsbústaðir hf., Jafnlaunastofa sf., Íþrótt- og sýningahöllin hf., Malbikunarstöðin Höfði hf., Orkuveita Reykjavíkur, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs., Sorpa bs., Strætó bs og Þjóðarleikvangur ehf. auk Aflvaka hf. Enginn rekstur er hjá Aflvaka hf. Rekstur Slökkviliðs og Strætó er að hluta fjármagnaður með framlögum eignaraðila og eru framlög Reykjavíkurborgar gjaldfærð hjá Aðalsjóði. Hluti af tekjum Íþrótt- og sýningahallarinnar, Sorpu og Þjóðarleikvangs koma frá Aðalsjóði. Að öðru leyti eru fyrirtæki B-hluta rekin á grundvelli almennra þjónustutekna.

Rekstrarniðurstaða samantekins árshlutareiknings Reykjavíkurborgar, A- og B-hluta, var neikvæð um 2.936 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir að reksturinn yrði jákvæður um 9.869 m.kr. sem var 12.805 m.kr. lakari niðurstaða en áætlun gerði ráð fyrir. Afkoma samantekins árshlutareiknings A- og B-hluta var 9.712 m.kr. lægri en á sama tímabili árið 2022.

Rekstrarniðurstaða A-hluta var neikvæð um 1.414 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir að hún yrði jákvæð um 754 m.kr. Niðurstaðan var því 2.168 m.kr. lakari en gert var ráð fyrir. Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði var jákvæð um 420 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir jákvæðri niðurstöðu um 2.346 m.kr. Niðurstaðan fyrir fjármagnsliði var því 1.925 m.kr. verri en áætlun gerði ráð fyrir.

Reikningsskil byggðasamlaga og sameignarfélaga í meirihlutaeign Reykjavíkurborgar eru færð inn í samantekin reikningsskil Reykjavíkurborgar miðað við hlutfallslega ábyrgð borgarinnar í samræmi við breytingar á reglugerð nr. 1212/2015, samanber reglugerð nr. 230/2021. Breytingarnar tóku gildi frá og með 1. janúar 2021.

Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálareglum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.

Skýrsla fjármála- og áhættustýringarsviðs til borgarráðs við framlagningu árshlutareiknings Reykjavíkurborgar janúar-september 2023 er unnin með svipuðum hætti og fyrri skýrslur með ársreikningum og árshlutareikningum með áherslu á myndræna framsetningu. Tilgangurinn með skýrslunni er að gefa borgarráði glögga mynd af meginniðurstöðum uppgjörins vegna stefnumótunar og eftirlitshlutverks borgarfulltrúa. Með skýrslunni fylgja greinargerðir um Aðalsjóð, fagsvið og Eignasjóð.

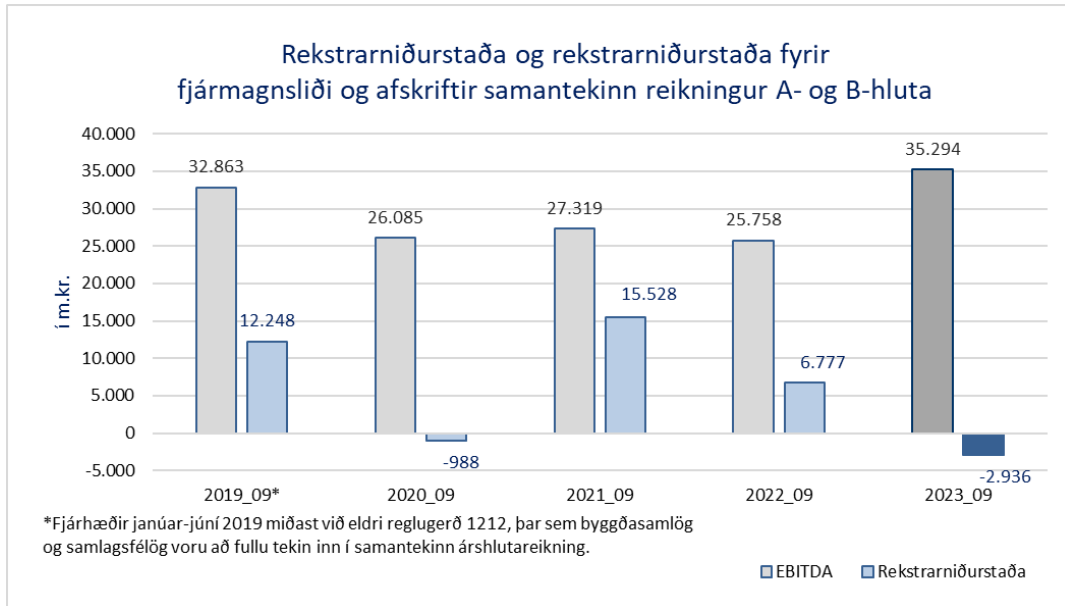
Halldóra Káradóttir,
sviðsstjóri fjármála- og áhættustýringarsviðs

Efnisyfirlit

1.	Samantekinn reikningur A- og B-hluta	3
1.1.	Rekstur A- og B-hluta.....	3
1.2.	Efnahagur A- og B-hluta.....	5
1.3.	Sjóðstreymi A og B-hluta	6
2.	A-hluti.....	11
2.1.	Rekstur A-hluta.....	11
2.2.	Efnahagur A-hluta.....	14
2.3.	Sjóðstreymi A-hluta	15
2.4.	Fjármagnsliður A-hluta	19
2.4.1.	Skulda- og áhættustýring.....	22
2.4.2.	Aðgerðir fjármála- og áhættustýringarsviðs til að bæta fjárstýringu A-hluta.....	22
3.	Samanteknir árshlutareikningar fyrirtækja Reykjavíkurborgar	23
	Viðauki 1: Fjármögnun verkefna sem unnin eru fyrir ríkið	24
	Viðauki 2: Jöfnunarsjóður, sundurliðun á greiðslum.....	25
	Viðauki 3: Skilgreiningar á hugtökum og kennitölur	26

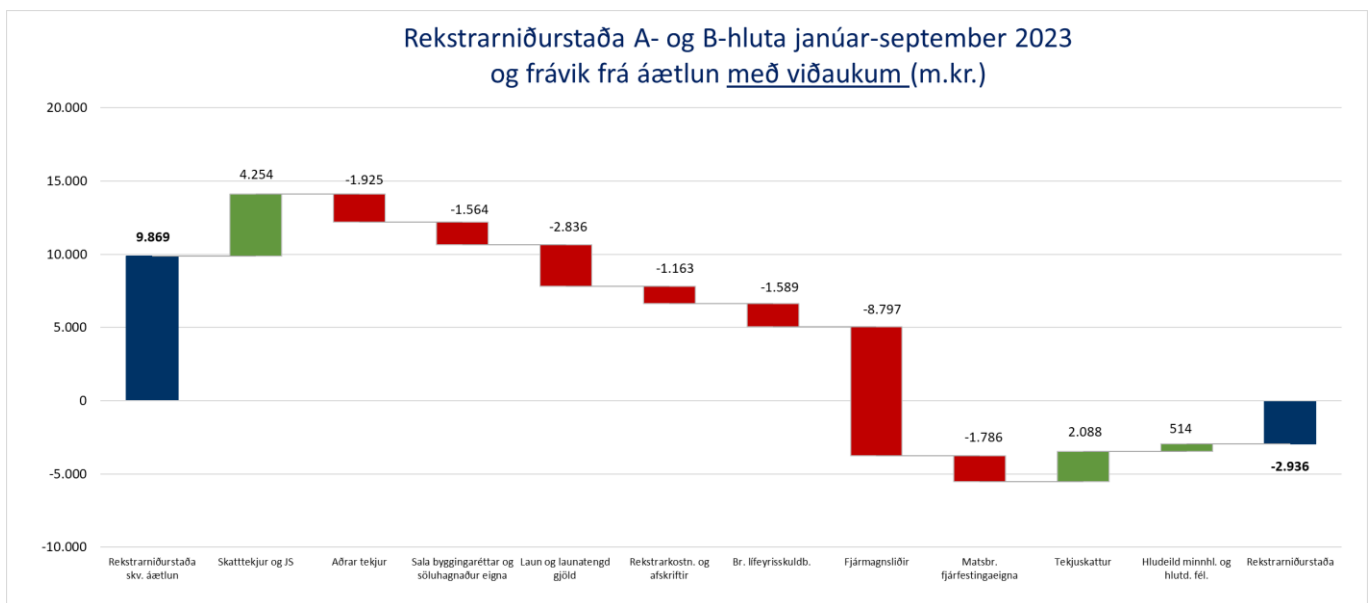
1. Samantekinn reikningur A- og B-hluta

1.1. Rekstur A- og B-hluta

Rekstrarniðurstaða samantekins reiknings A- og B-hluta var neikvæð um 2,9 ma.kr. sem var 12,8 ma.kr. lakari niðurstaða en áætlað var. Helstu frávik frá áætlun voru í fjármagnsliði sem var 8,8 ma.kr. lakari en áætlun gerði ráð fyrir. Þar munar mestu um að verðbólga tímabilsins var 6,25% eða 2,05%-stigum hærrí en áætlun gerði ráð fyrir en áætlun gerði ráð fyrir 4,2% hækkun á tímabilinu janúar-september 2023. Gjaldfærsla vegna innbyggðra afleiða í raforkusölusamningum (álafleiða) nam 798 m.kr. á tímabilinu og hefur lækkun álverðs frá í júní hefur að stærstum hluta gengið til baka en þá nam gjaldfærslan 2,6 ma.kr. Álverð lækkaði um 1,3% frá áramótum til loka september. Matsbreyting fjárfestinga Félagsbústaða var 1,8 ma.kr. undir áætlun. Skatttekjur voru 4,1 ma.kr. yfir áætlun sem að skýrast að mestu leiti af herra útsvari vegna launahækkana og aukins vinnumagns. Aðrar tekjur voru 1,9 ma.kr. undir áætlun sem rekja má til að tekjur OR voru um 2,1 ma.kr. lægri en áætlun gerði ráð fyrir¹. Frávik í launum og launatengdum gjöld má rekja til reksturs leikskóla og úrræða á velferðarsviði.

Rekstrarniðurstaða A- og B-hluta fyrir afskriftir og fjármagnsliði (EBITDA), skilaði 35,3 ma.kr. í afgang sem var um 4,1 ma.kr. undir áætlun en var 9,5 ma.kr. betri niðurstaða en á fyrstu 9 mánuðum ársins 2022.

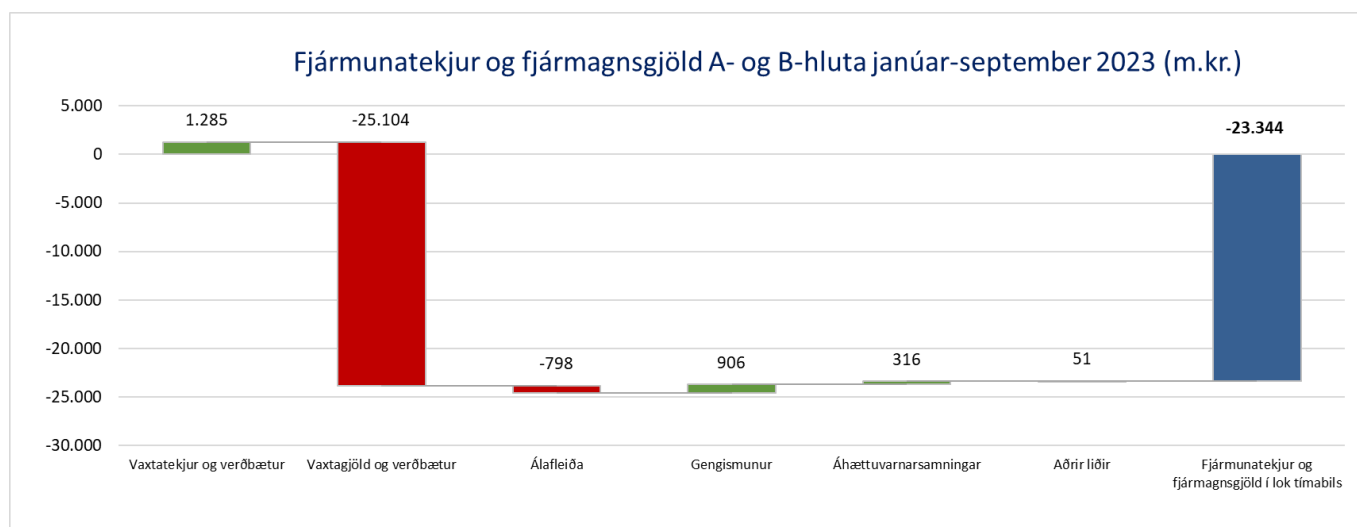
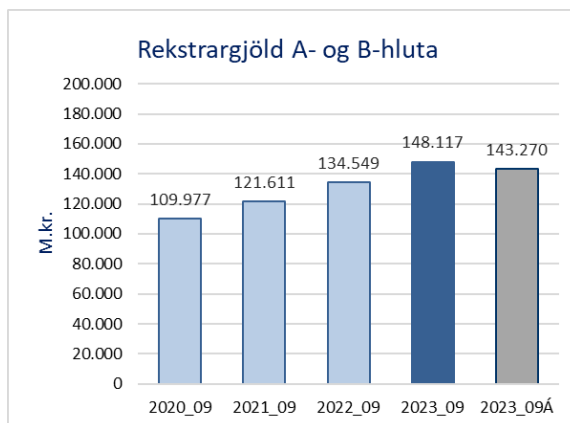
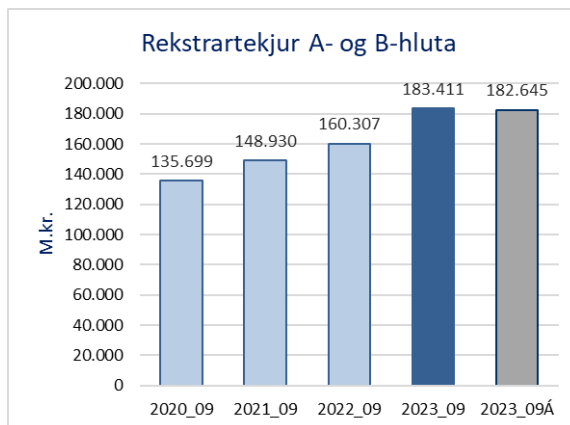

¹ Áætlun B-hluta fyrirtækja í samanteknum árs hlutareikningi Reykjavíkurborgar miðast við áætlun þeirra í samþykktri áætlun Reykjavíkurborgar frá 6. desember 2022.

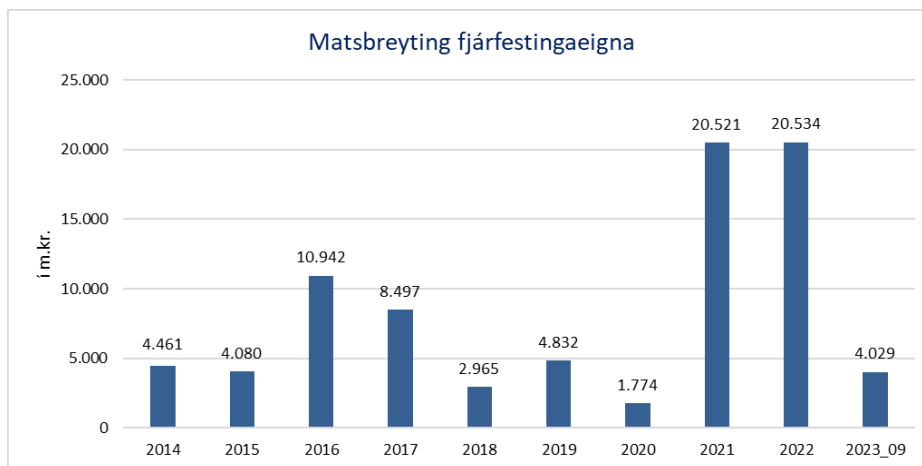
Tekjur tímabilsins voru 766 m.kr. hærri en áætlun gerði ráð fyrir, þar munar mestu um að skatttekjur voru 4,1 ma.kr. yfir áætlun vegna aukinna útsvarstekna en aðrar tekjur voru 3,5 ma.kr. undir áætlun. Tekjur A- og B-hluta jukust um 23,1 ma.kr. borið saman við janúar-september 2022, þar af jukust skatttekjur um 13,2 ma.kr., tekjur frá Jöfnunarsjóði um 2,2 ma.kr. og aðrar tekjur um 7,7 ma.kr.

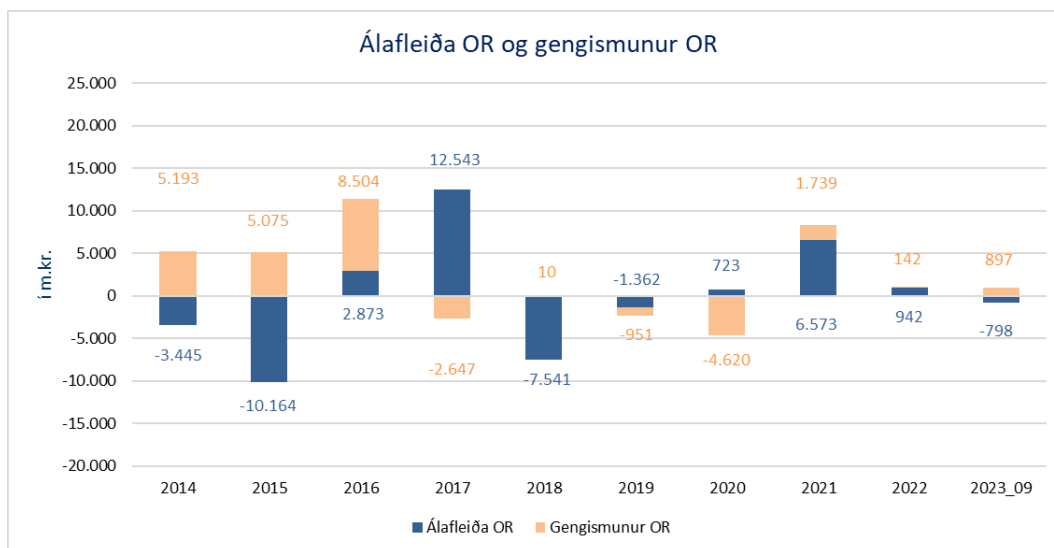
Rekstrargjöld voru 4,8 ma.kr. yfir fjárheimildum sem einkum má rekja til að laun A-hluta voru 2,8 ma.kr. yfir fjárheimildum og að gjaldfærsla vegna lífeyrisskuldbindinga A-hluta var 1,5 ma.kr. yfir áætlun en launahækkunir á opinberum markaði voru hærri en gert var ráð fyrir í áætlun. Rekstrargjöld A- og B-hluta hækkuðu um 13,6 ma.kr. miðað við sama tímabil 2022, þar af hækkuðu laun og launatengd gjöld um 7,2 ma.kr. milli ára og annar rekstrarkostnaður um 6,7 ma.kr.

Fjármagnsliðurinn var neikvæður um 23,3 ma.kr. Vaxtagjöld og verðbætur námu 25,1 ma.kr., þar af námu verðbætur 15,2 ma.kr. Verðbólga tímabilsins var 6,25% en fjárhagsáætlun gerði ráð fyrir 4,2% verðbólgu. Vextir hafa einnig hækkað á tímabilinu. Meginvextir Seðlabankans hækkuðu um 3,25% frá ársbyrjun til loka september. Álverð lækkaði um 1,3% á tímabilinu sem leiddi til 798 m.kr. lækkunar á innbyggðri álafleiðu í raforkusölusamningum. Í áætlun var gert ráð fyrir að fjármagnsliðir yrðu neikvæðir um 14,5 ma.kr. og frávikið því 8,8 ma.kr. umfram áætlun.

Matsbreyting fjárfestingareigna, sem er verðbreyting á þeim fasteignum Félagsbústaða sem ætlaðar eru til útleigu, er liður sem fylgir fasteignamati og getur sveiflast mikið eins og meðfylgjandi mynd sýnir. Matsbreytingar fjárfestingareigna Félagsbústaða á tímabilinu janúar-september 2023 námu 4 ma.kr. sem endurspeglar hækkingu fasteignamats á tímabilinu febrúar 2022 til febrúar 2023 umfram vísitöluhækkingu febrúar 2022 til áramóta 2022 og hækkingu vísitölu frá febrúar 2023 og til loka september 2023.

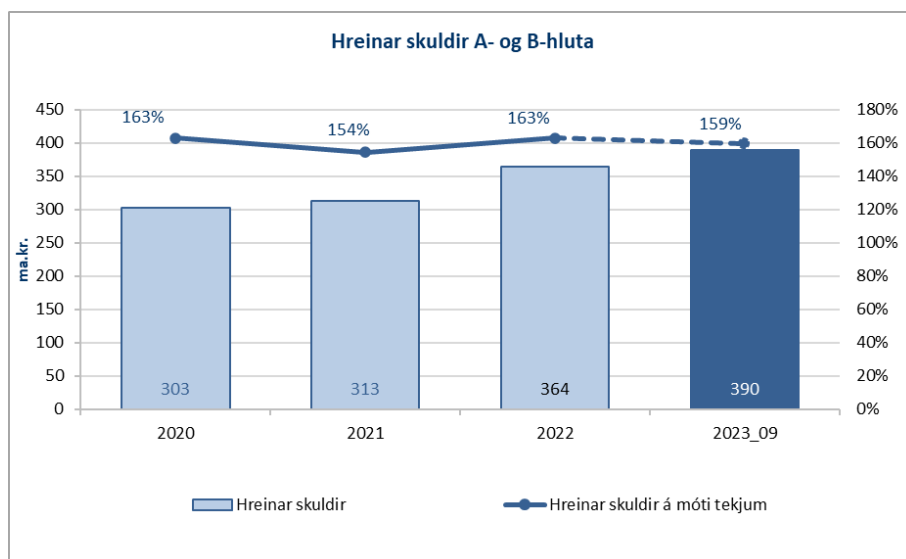

Gangvirðisbreytingar innbyggðra afleiða í raforkusölusamningum (álafleiðan) og gengismunur hjá OR hafa jafnan mikil áhrif á fjármagnslið samstæðunnar eins og myndin hér að ofan sýnir. Á fyrstu níu mánuðum ársins 2023 nam gjaldfærsla vegna álafleiðunnar 798 m.kr. en tekjufærsla vegna gengismunar nam 897 m.kr.

1.2. Efnahagur A- og B-hluta

Efnahagur A- og B-hluta (m.kr.)	30.9.2023	31.12.2022	Breyting	%
Fasteignir og lóðir	182.504	173.917	8.587	4,9%
Veitukerfi	394.815	393.549	1.266	0,3%
Fjárfestingaeignir	154.749	148.620	6.129	4,1%
Götur	37.296	34.824	2.472	7,1%
Aðrir fastafjármunir	27.173	26.377	796	3,0%
Langtímakröfur	13.083	12.307	775	6,3%
Fyrirframgreiddur kostnaður Lsj. Brú	8.597	8.896	-299	-3,4%
Veltufjármunir án handb.fjár	51.072	49.920	1.152	2,3%
Handbært fé	30.966	21.922	9.044	41,3%
Eignir samtals	900.255	870.333	29.922	3,4%
Eigið fé	418.338	423.955	-5.616	-1,3%
Lífeyrisskuldbinding (langtíma)	38.272	37.608	665	1,8%
Næsta árs afborganir lífeyrisskulda	2.701	2.701	0	0,0%
Aðrar skuldbindingar	27.105	26.818	287	1,1%
Langtímalán	325.258	307.007	18.251	5,9%
Leiguskuldir	11.277	11.625	-349	-3,0%
Næsta árs afborganir langtímalána og leiguskulda	34.624	27.900	6.724	24,1%
Aðrar langtímaskuldir	1.184	40	1.144	2840,3%
Fyrirfram innborganir	3.066	2.137	929	43,5%
Skammtímaskuldir án næsta árs afb. og fyrirfram innb.	38.430	30.541	7.889	25,8%
Skuldir og skuldbindingar samtals	481.917	446.378	35.539	8,0%
Skuldir og eigið fé samtals	900.255	870.332	29.923	3,4%

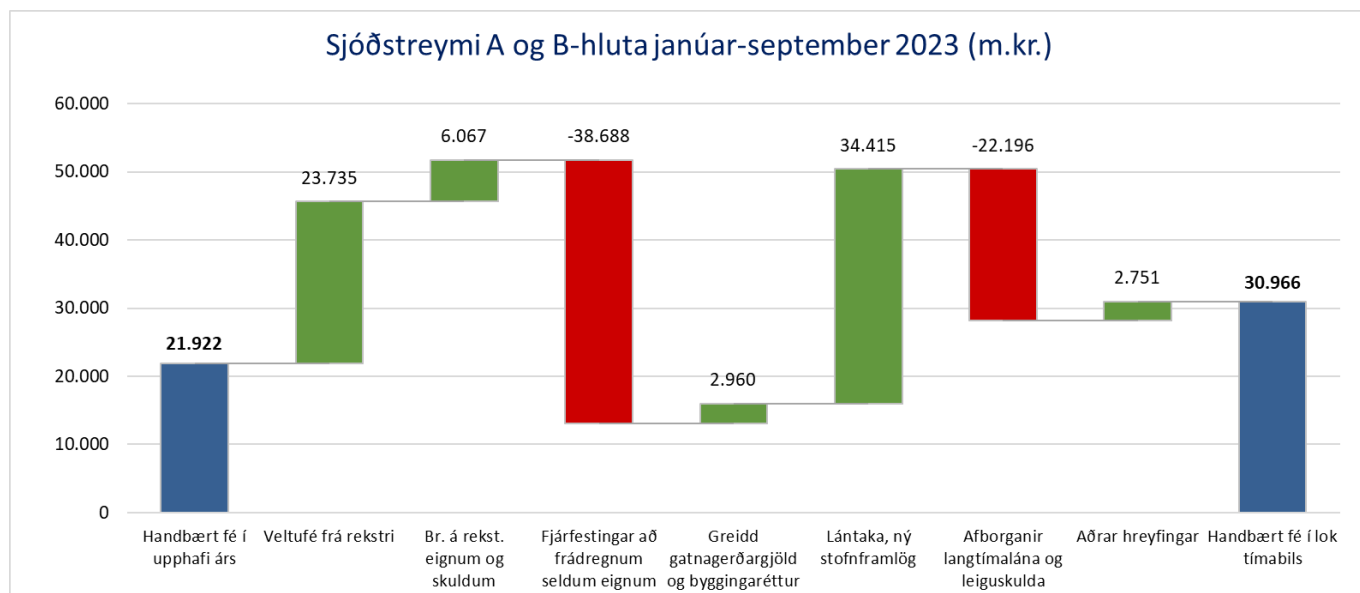
Lækkun eigin fjár skýrist auk 2,9 ma.kr. taps aðallega af þýðingarmuni vegna eigna OR sem gerðar eru upp í erlendum gjaldmiðlum og lækkaði eigið fé um 2,3 ma.kr. vegna styrkingar krónunnar á móti USD á tímabilinu. Arður sem greiddur var út til minnihluta eigenda OR nam 355 m.kr.

Hreinar skuldir² jukust um 25,5 ma.kr. frá áramótum. Þar af jukust hreinar skuldir um 13 ma.kr. hjá A-hluta. Hækkun hreinna skulda frá áramótum má einkum rekja til nýrra lána umfram afborganir og meiri verðbólgu.

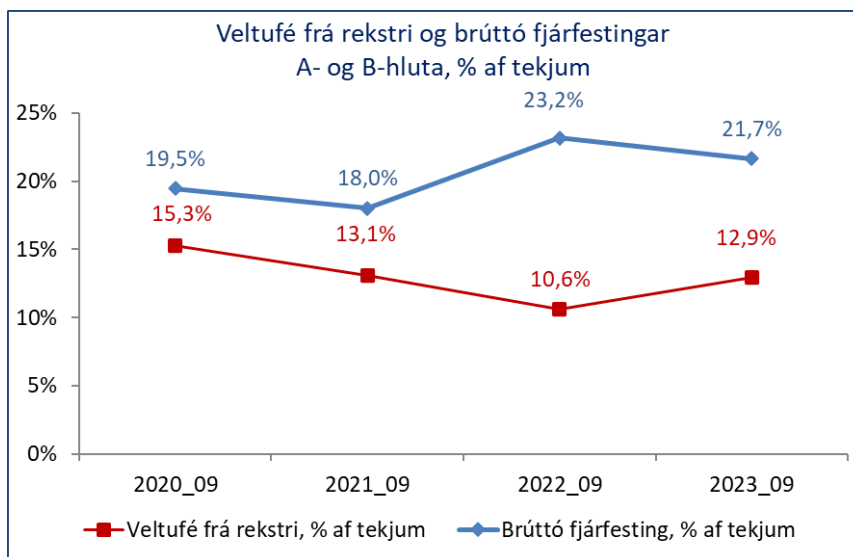
Athygli er vakin á að við útreikning á hlutfalli hreinna skulda og hreinna vaxtaberandi skulda af tekjum er nauðsynlegt að skala tekjur upp m.v. heilt ár.

1.3. Sjóðstreymi A og B-hluta

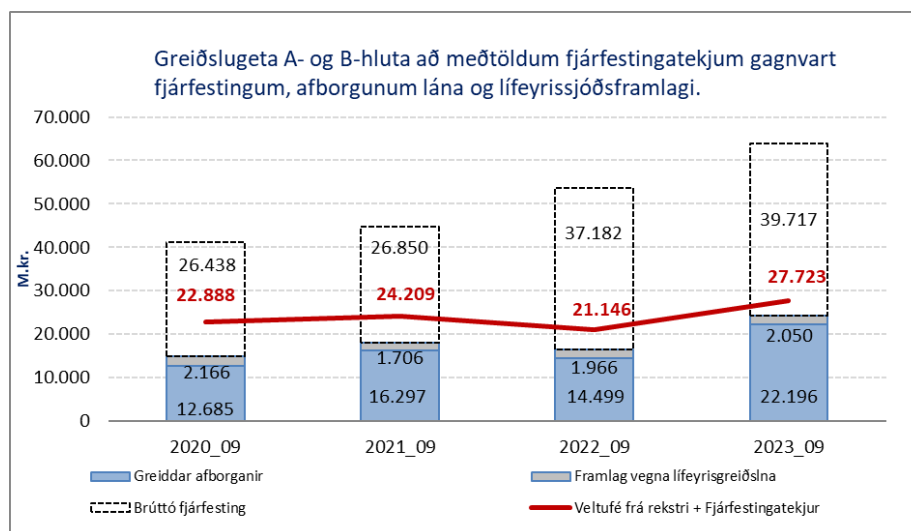

Handbært fé hækkaði um 9 ma.kr. frá áramótum til loka september. Veltufé frá rekstri var jákvætt um 23,7 ma.kr. Fjárfestingar að frádregnum seldum eignum námu 38,7 ma.kr. og greidd gatnagerðargjöld og seldur byggingarréttur námu 3 ma.kr. Lántaka og ný stofnframlög námu 34,4 ma.kr. á tímabilinu, nýjar leiguskuldir námu 251 m.kr. og afborganir lána og leiguskulda námu 22,2 ma.kr.

² Hreinar skuldir eru allar skuldir og skuldbindingar að frádregnum fyrirframgreiddum kostnaði, öðrum langtímakröfum og veltufjármunum.

Veltufé frá rekstri gefur vísbendingu um hversu hátt hlutfall af rekstrartekjum er til ráðstöfunar fyrir afborganir skulda og skuldbindinga og til fjárfestinga. Því hærra sem þetta hlutfall er því meiri er geta fyrirtækis til vaxtar og viðhalds eigna. Miklar greiðsluskuldbindingar og fjárfestingarþörf A- og B-hluta kalla á hátt hlutfall veltufjár frá rekstri af tekjum.

Greiðslugeta A- og B-hluta til að standa undir afborganum lána og framlagi vegna lífeyrisskuldbindinga er lýst með því að bera þessar greiðsluskuldbindingar saman við veltufé frá rekstri og fjárfestingatekjur. Myndin sýnir að veltufé frá rekstri og fjárfestingatekjur standa ekki undir fjárfestingum nema að hluta.

Eftirfarandi **kennitölur** lýsa fjárhagslegri stöðu A- og B-hluta Reykjavíkurborgar janúar – september síðastliðin 5 ár³.

A- og B-hluti	2019_09*	2020_09	2021_09	2022_09	2023_09
Eiginfjárlutfall	49,0%	48,0%	46,9%	47,5%	46,5%
Veltufjárlutfall	1,18	1,14	1,53	1,14	1,04
Langtímaskuldir/eigið fé	71,5%	76,3%	82,1%	78,9%	80,7%
Uppgreiðslutími	6	10	12,0	13,4	11,8
Veltufé frá rekstri/rekstrartekjum	21,5%	15,3%	13,1%	11,8%	12,9%
Framlegð (EBITDA)/rekstrartekjum	23,3%	19,0%	18,3%	16,1%	19,2%

*Óbreytt skv. eldri útgáfu af reglugerð 1212

Fjármála- og áhættustýringarvið vekur athygli á:

³ Sjá lýsingar á kennitölum í viðauka 3.

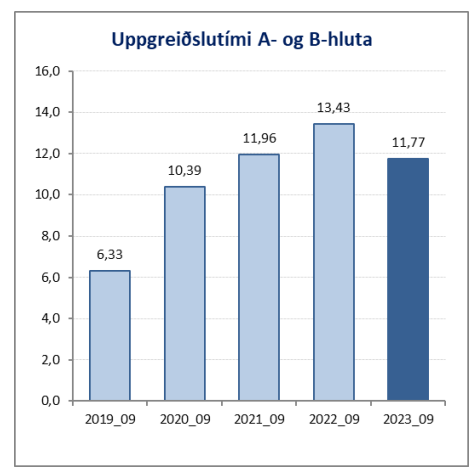
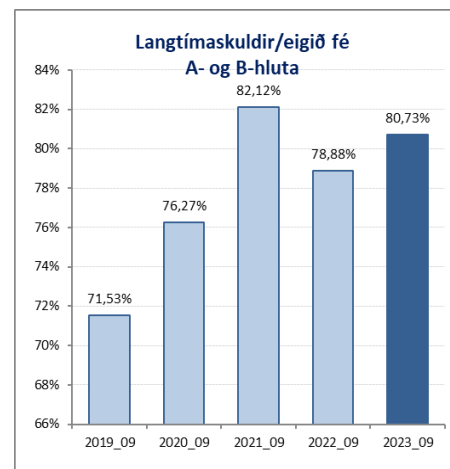
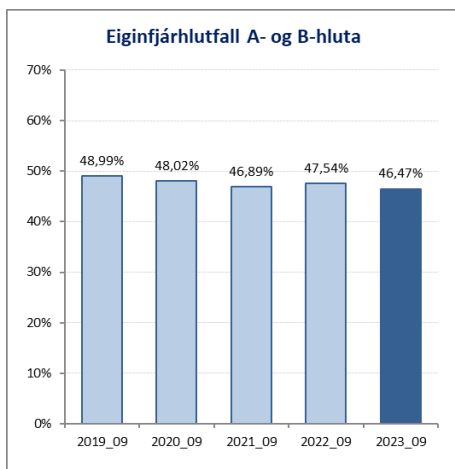
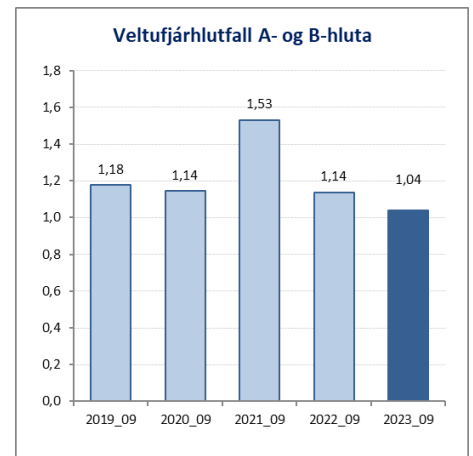
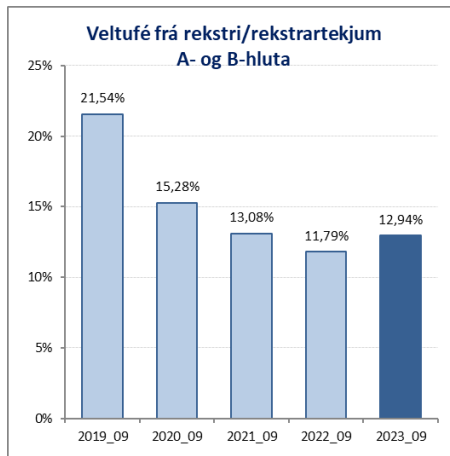
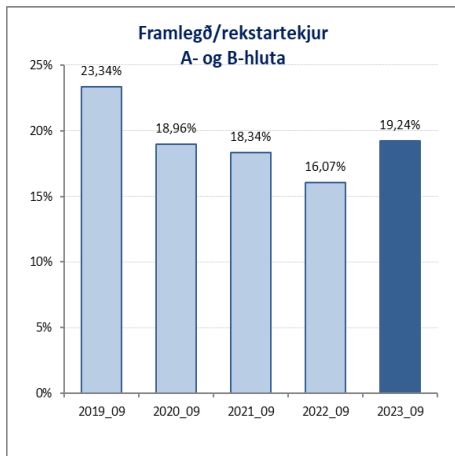
- Rekstrarniðurstaða A- og B-hluta var neikvæð um 2,9 ma.kr. sem var 12,8 m.kr. undir áætlun. Mestu frávik frá áætlun voru í fjármagnslið sem var 8,8 ma.kr. verri en áætlun gerði ráð fyrir. Þar munar mestu um að verðbólga tímabilsins var 6,25% eða 2%-stigum hærrí en áætlun gerði ráð fyrir en áætlun gerði ráð fyrir 4,2% hækkun á tímabilinu janúar-september 2023.
- Reikningsskil byggðasamlaga og sameignarfélaga í meirihlutaegn Reykjavíkurborgar eru í þessum árseikningi færð inn í samantekin reikningsskil Reykjavíkurborgar miðað við hlutfallslega ábyrgð borgarinnar í samræmi við breytingar á reglugerð nr. 1212/2015, samanber reglugerð nr. 230/2021. Breytingarnar tóku gildi frá og með 1. janúar 2021.
- Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálaeignum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.
- Rekstrarniðurstaða A-hluta var neikvæð um 1,4 ma.kr. og var 2,2 ma.kr. lakari niðurstaða en áætlun gerði ráð fyrir. Tekjur voru 4,7 ma.kr. yfir áætlun, einkum skatttekjur sem voru 4,2 ma.kr. yfir áætlun. Rekstrarútgjöld A-hluta með afskriftum voru 6,6 ma.kr. yfir fjárheimildum. Þar af voru laun og launatengd gjöld 2,8 ma.kr. yfir fjárheimildum en kostnaður hjá skóla- og frístundasviði vegna aukins stuðnings við börn af erlendum uppruna og hátt veikindahlutfall bæði hjá skóla- og frístundasvið og velferðarsviði, sem og orlofstaka starfsfólks á velferðarsviði á uppsöfnuðu orlofi hafa kallað á aukna mönnun. Þá voru kjarasamningshækkningar hærrí en gert var ráð fyrir. Annar rekstrarkostnaður var 2,2 ma.kr. yfir fjárheimildum en kostnaður vegna verðlagshækkana m.a. í mótuneytum skóla, aukin fjöldi barna í einkareknum skólum og í skólum nágrannasveitarfélaga, snjóþungur vetur og vistgreiðslur vegna barna með þroska- og geðraskanir voru helstu ástæður frávika.
- Hækkun fasteignaverðs hefur jákvæð áhrif á rekstrarniðurstöðu Félagsbústaða vegna matsbreytinga en segir lítið um grunnrekstur félagsins nema að ábati af hækkun fasteignaverðs verði innleystur með sölu eigna. Til að meta stöðu grunnrekstrar er eðlilegra að horfa til rekstrarhagnaðar (EBITDA) sem lækkaði um 4,3% á milli ára, en tekjur hækkðu um 12,9% á meðan rekstrargjöld hækkðu um 25,8%. Tekjur félagsins fylgja vísitölu neysluverðs, sem þýðir að hækkun fasteignaverðs og byggingarkostnaðar umfram verðlag hefur neikvæð áhrif á grunnrekstur félagsins vegna aukins kostnaðar við rekstur og viðhald fasteigna og öflun nýrra eigna.
- ESA, Eftirlitsstofnun EFTA, sendi Innviðaráðuneytinu, ráðuneyti sveitarstjórnarmála, fyrirspurn dags. 13. október 2021 um innleiðingu Alþjóðlegra reikningsskilastaða (e. International Accounting Standards) vegna kvörtunar sem stofnuninni barst þann 23. ágúst 2021. Í kvörtuninni er sérstaklega vísað til reikningsskila Félagsbústaða hf. og meðhöndlunar á fjárfestingaeignum félagsins. Fyrirspurninni var svarað þann 17. desember 2021. Viðbótarfyrirspurn ESA dags. 3. feb. 2022 var svarað 29. apríl 2022. Málinu var lokað af hálfu ESA 6. september 2023 en ekki var talin ástæða til að rannsaka málið frekar af hálfu ESA.
- Rekstrarniðurstaða OR var jákvæð um 3,6 ma.kr. sem er lækking um 1,1 ma.kr. milli ára, þrátt fyrir að EBITDA hafi lækkað um 1,4 ma.kr. milli ára. Meginskýring á lækkingu afkomu er lækking á fjármagnsgjöldum og afskriftum miðað við 9M22. Fjármagnsgjöld eru hærrí á tímabilinu um 1.778 m.kr. vegna hækkunar vaxta á lánum samstæðunnar, lækkingu álverðs og gengisþróun en á móti er betri afkoma af ávöxtun lausafjár.
- Breyting hefur verið gerð á framsetningu árshlutareikningsins OR þar sem innlausn álvarna færast nú undir rekstrartekjur en voru áður hluti af fjáreignum og -skuldum. Samanburðartölum fyrra árs hefur verið breytt til samræmis og gildir það einnig fyrir samantekinn árshlutareikning A- og B-hluta.

Ábendingar fjármála- og áhættustýringarsviðs:

- Reykjavíkurborg brást á árinu 2022 við erfiðum aðstæðum í ytra efnahagsumhverfi borgarinnar sökum verðbólgu og hækkunar vaxta með margvíslegum hætti. Dregið var úr fjárfestingum og þar með lántökuþörf um 7 ma.kr. Gjaldskrár voru lækkaðar þannig að þær myndu lækka minna en ella að raungildi. Samræmdum reglum komið á um ráðningar og samningateymi skipað vegna vanfjármögnunar verkefna sem unnin eru fyrir ríkið. Auk þess sem fjármálastefna Reykjavíkurborgar var endurskoðuð með hliðsjón af fjárhagslegri stöðu og efnahagslegu ytra umhverfi. Mikilvægt er að fylgja vel eftir þeim aðgerðum sem gripið hefur verið til og með þeim hætti að tryggja sjálfbærni í rekstri borgarinnar.
- Rekstrarniðurstaða skóla- og frístundasvið felur í sér veruleg frávik frá samþykktum fjárheimildum. Mikilvægt er að stjórnendur sviðsins haldi markvisst utan um reksturinn þannig að rekstur stofnana verði innan fjárheimilda. Vísað er í skyldur sviðstjóra sbr. ákvæði 3.4 í reglum um gerð og framkvæmd fjárhagsáætlunar hjá Reykjavíkurborg.
- Í borgarreknum grunnskólum að frátöldum sérskólum er raunkostnaður 689 m.kr. eða 2,7% umfram fjárheimildir, þar af námu óreglulegir liðir 215 m.kr. Sviðið glímur við mikil viðbótarútgjöld vegna barna af erlendum uppruna sem hefur ekki verið fjármagnaður af hálfu ríkisins. Mikilvægt er að ríkið fjármagni aðstoð við þessi börn. Þá er áriðandi að sviðið framfylgi leikreglum um viðbrögð við rekstrarfrávikum í borgarreknum grunnskólum.
- Í borgarreknum leikskólum er raunkostnaður 1.947 m.kr. eða 15,2% umfram fjárheimildir. Rekstur leikskóla hefur verið í verulegum halla frá hausti 2020. Það er afar mikilvægt að komið sé á jafnvægi í rekstri leikskóla og hraða innleiðingu á nýju leikskólalíkani.

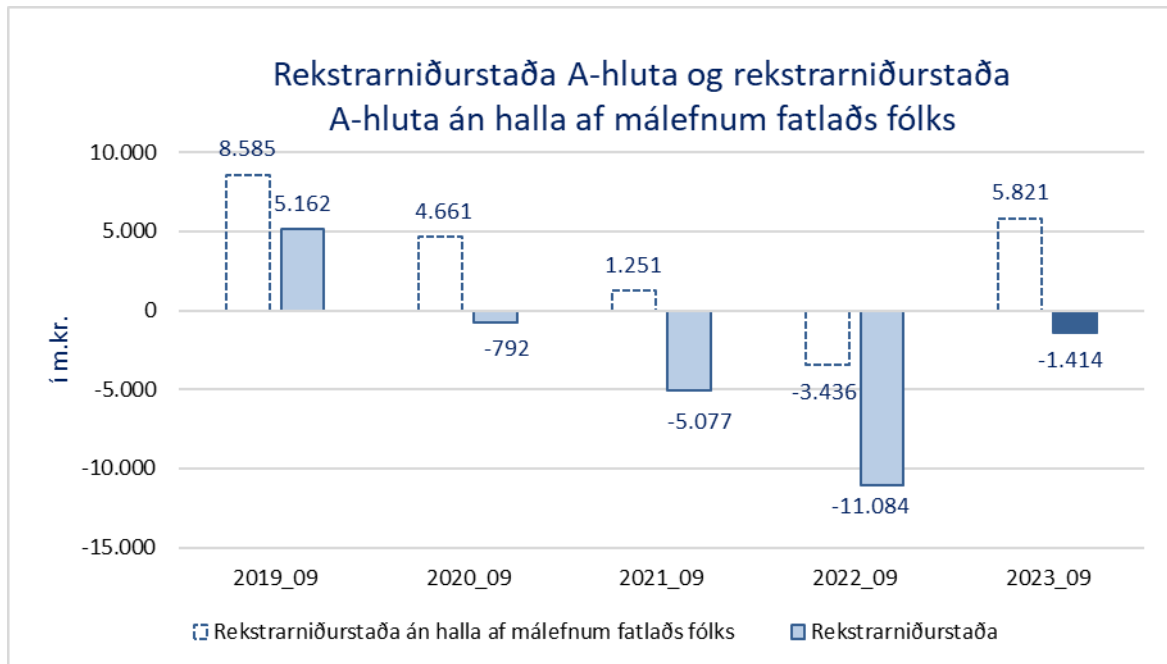
- Ekki hefur tekist að fullmanna leikskóla borgarinnar sem leiðir til þess að rekstrarleyfi eru ekki fullnýtt. Mikilvægt er að við áætlun um uppbyggingu nýrra leikskólarýma taki mið af raunhæfu mati á mönnun leikskóla.
- Heildarkostnaður Reykjavíkurborgar vegna málefna fatlaðs fólks að meðtalinni lengdri viðveru fatlaðra barna nam 16.156 m.kr. en tekjur námu aðeins 8.921 m.kr. Heildarniðurstaða var því neikvæð um 7.236 m.kr. Vorið 2022 var skipaður starfshópur með fulltrúum fjármála- og efnahagsráðuneytisins, innviðaráðuneytisins, félagsmála- og vinnumarkaðsráðuneytisins, heilbrigðisráðuneytisins og Sambands íslenskra sveitarfélaga um mótun tillagna um kostnaðarskiptingu milli ríkis og sveitarfélaga vegna þjónustu við fatlað fólk. Mikilvægt er að ásættanleg niðurstaða fái stíð í samningum við ríkið um fjármögnun málaflokksins þar sem núverandi staða ógnar sjálfbærni sveitarfélaga. Ljóst er að áframhaldandi uppbygging þjónustunnar veltur á þessu.
- Stuðnings- og stoðþjónusta var 270 m.kr. umfram fjárheimildir eða 11%. Útgjöld hafa farið vaxandi á síðustu árum ekki síst í ljósi innleiðingu laga nr. 38/2018. Framúrkeyrslan á tímabilinu er vísbending um að útgjöld séu að þróast með óhagstæðum hætti. Mikilvægt er að reglur Reykjavíkurborgar rammi inn stefnu borgarinnar og viðeigandi þjónustustig þannig að þjónustan rúmist innan fjárheimilda.
- Útgjöld vegna barna með alvarlegar geð- og hegðunarraskanir voru 528 m.kr. umfram fjárheimildir, útgjöld vegna barnaverndar voru 275,5 m.kr. Kostnaður hefur aukist afar mikið á síðustu árum. Þá hefur meðferðarheimilum Barnaverndarstofu hefur verið lokað, einu af öðru á undarnförnum áratugum en kostnaði vegna vistana velt yfir á sveitarfélögin. Hér er um mjög alvarlega stöðu að ræða þar sem útgjöld hafa hækkað mikið á síðustu árum. Þörf er á frekari stefnumörkun um hvernig tekist er á við þennan vanda, kostnaðarskiptingu á milli ríkis og sveitarfélaga og markvissum áætlunum til úrbóta.
- Félagsbústaðir hafa endurskoðað fjárhagsáætlun ársins 2023 m.a. í ljósi breyttra efnahagsþróunar. Endurskoðuð áætlun gerir ekki ráð fyrir að veltufé frá rekstri standi undir afborgunum langtímalána. Í því ljósi er mikilvægt að leita leiða til að styrkja rekstrargrundvöll félagsins þannig að tekjur félagsins standi undir rekstrarkostnaði og afborgunum lána til framtíðar.
- Framlegð Orkuveitu Reykjavíkur (EBITDA / rekstartekjur) er um 59% og hefur veikt um 1,9%-stig miðað við sama tímabil í fyrra. Mikilvægt er að framlegð reksturs Orkuveitu Reykjavíkur (OR) haldist stöðug og góð þar sem fyrirtækið er viðkvæmt vegna ytri þátta; vaxta, gengis og álverðs.
- Lán Orkuveitu Reykjavíkur sem hafa eigendaábyrgð nema um 55,2 ma.kr. en bein ábyrgð borgarsjóðs á þeim er um 51,7 ma.kr. Mikilvægt er að gera aðgerðaáætlun um hvernig þessum ábyrgðum verði mætt ef á reynir.
- Fjármála- og áhættustýringarsvið telur brýnt fyrir borgarsjóð að skilgreint sé þak á erlendar skuldir OR til lengri tíma, t.d. með hliðsjón af tekjum, framlegð, greiðsluflæði í erlendum myntum eða jafnvægi í efnahag og að sett séu skýr markmið um aðlögun að slíku markmiði.
- Brýnt er að endurskoða eigendastefnu OR og tryggja að hún nái betur utanum umfang og áskoranir dótturfélaga OR.
- Sorpa mun hefja útflutning á brennanlegum úrgangi til orkuendurvinnslu á árinu 2023 og draga verulega úr urðun í Álfsnesi. Tryggja þarf aðgang samlagsins að urðunarstað eftir að Álfsnes lokar í náinni framtíð og vinna vegna þess stendur yfir þá er einnig mikilvægt að hraða undirbúningi að framtíðarlausnum varðandi brennanlegs úrgangs og tryggja fjármögnun þeirra verkefna.
- Tap af rekstri Strætó nam 104 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir 216 m.kr. tapi. Eigið fé var neikvætt um 95 m.kr. í lok september. Heimsfaraldur kórónuveiru, aukin verðbólga, olíuverðs- og launahækkningar hafa haft gríðarleg fjárhagsleg áhrif á starfsemi félagsins síðustu þrjú ár og hefur fjárhagsstaða Strætó versnað verulega. Eigendur lögðu félaginu til aukafjármagn 2022 og 2023 en með þessu hefur rekstrarhæfi Strætó af reglulegri starfsemi verið tryggt en þó einungis til skamms tíma. Þrátt fyrir aukafjármagn þarf að styrkja fjárhag félagsins enn frekar og þurfa eigendur og ríki að leita allra leiða til að bæta reksturinn, ekki einungis til að mæta sveiflum í rekstri, heldur til að mæta auknum kröfum um sjálfbærni, orkuskipti í samgöngum og verkefni tengdum eflingu almenningsgangna s.s. Borgarlínu.

Aðrir áhugaverðir mælikvarðar A- og B-hluta

2. A-hluti

2.1. Rekstur A-hluta

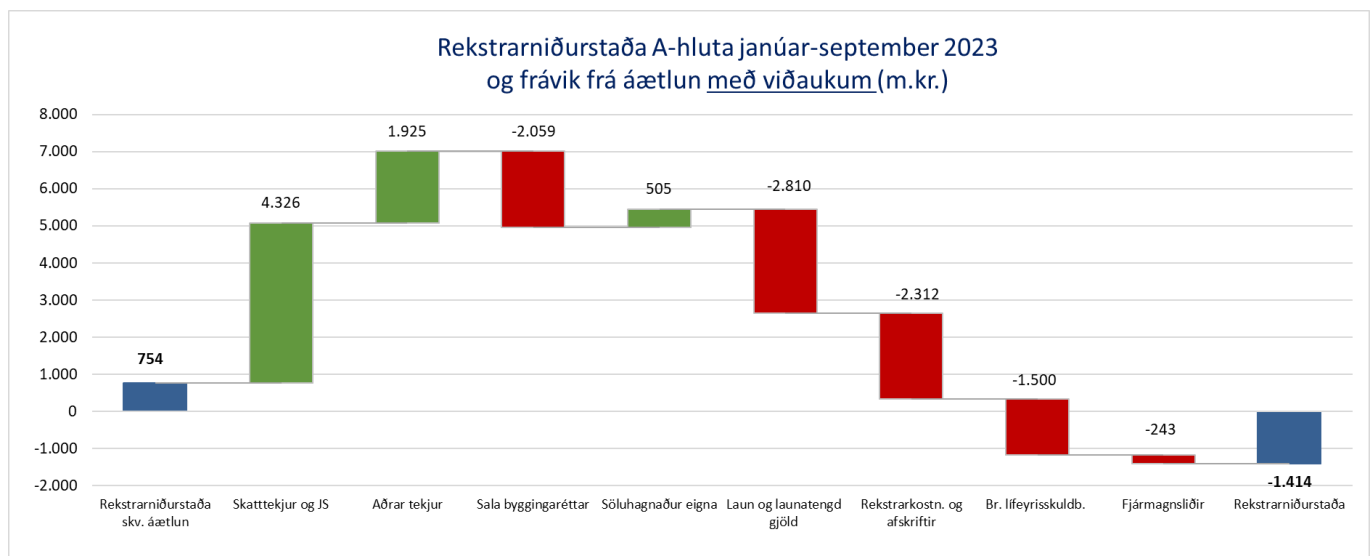
Rekstur A-hluta (í m.kr.)	Raun 2023_09	Áætlun 2023_09	Frávik	%	Raun 2022_09	Breyting	%
Staðgreiðsla	89.584	85.226	4.358	5,1%	77.507	12.077	15,6%
Hlutdeild Jöfnunarsjóðs í staðgr.	-12.458	-11.457	-1.001	8,7%	-9.885	-2.573	26,0%
Skattbreytingar, niðurfærslur og afskrift skatttekna	4.132	3.500	632	18,1%	2.884	1.248	43,3%
Nettó útsvar	81.258	77.269	3.989	5,2%	70.507	10.751	15,2%
Fasteignaskattar	18.877	18.857	21	0,1%	16.501	2.376	14,4%
Lóðarleiga	1.725	1.584	142	8,9%	1.516	209	13,8%
Fasteignaskattar samtals	20.602	20.440	162	0,8%	18.017	2.585	14,3%
Skatttekjur samtals	101.860	97.709	4.152	4,2%	88.524	13.336	15,1%
Framlög Jöfnunarsjóðs	9.125	8.951	174	1,9%	6.920	2.206	31,9%
Þjónustutekjur	9.595	8.985	609	6,8%	9.364	230	2,5%
Eignatekjur	23.045	22.494	551	2,4%	22.433	611	2,7%
Sala byggingaréttar	1.689	3.748	-2.059	-54,9%	2.241	-552	-24,6%
Söluhagnaður eigna	690	185	505	273,0%	665	24	3,7%
Endurgreiðslur annarra	6.186	4.780	1.406	29,4%	4.268	1.918	44,9%
Aðrar tekjur	2.404	2.261	143	6,3%	2.191	213	9,7%
Milliviðskipti tekin út	-24.440	-23.656	-784	3,3%	-24.621	180	-0,7%
Rekstrartekjur samtals	130.154	125.457	4.697	3,7%	111.987	18.167	16,2%
Laun og launatengd gjöld	-72.955	-70.145	-2.810	4,0%	-67.826	-5.129	7,6%
Gjaldfærsla lífeyrisskuldbindingar við LsRb.	-2.625	-1.125	-1.500	133,3%	-2.925	300	-10,3%
Launakostnaður samtals	-75.580	-71.270	-4.310	6,0%	-70.751	-4.829	6,8%
Annar rekstrarkostnaður	-47.953	-45.759	-2.193	4,8%	-43.512	-4.440	10,2%
Afskriftir	-6.200	-6.082	-118	1,9%	-5.181	-1.020	19,7%
Rekstrargjöld samtals	-129.733	-123.111	-6.622	5,4%	-119.443	-10.290	8,6%
Fjármagnsliðir og hlutd. í afkomu hlutdeildarf.	-1.835	-1.592	-243	15,3%	-3.627	1.793	-49,4%
EBITDA	6.621	8.428	-1.807	-21,4%	-2.276	8.897	-390,9%
EBIT	420	2.346	-1.925	-82,1%	-7.457	7.877	-105,6%
Rekstrarniðurstaða	-1.414	754	-2.168	-287,5%	-11.084	9.670	-87,2%

Rekstrarniðurstaða A-hluta var neikvæð um 1,4 ma.kr. sem er 2,2 ma.kr. lakari niðurstaða en áætlað var. Ef frá eru tekin nettó útgjöld af rekstri málefna fatlaðs fólks sem námu 7,2 ma.kr. á tímabilinu var rekstrarniðurstaðan jákvæð um 5,8 ma.kr. **Grunnreksturinn**, þ.e. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og afskriftir, var jákvæð um 6,6 ma.kr. sem var um 1,8 ma.kr. verri niðurstaða en áætlað var.

Tekjur: Skatttekjur voru 101,9 ma.kr. eða 4,2 ma.kr. yfir áætlun, þar af var **staðgreiðsla útsvars** 4,4 ma.kr. yfir áætlun og hækkaði um 12,1 ma.kr. milli ára. Hækkun útsvars má rekja til meiri spennu á vinnumarkaði og vegna launabróunar. Fjöldi starfandi í Reykjavík hefur verið að fjölga undanfarið og er að jafnaði um 4,7% hærri fyrstu níu mánuði ársins en fyrir sama tímabil árið áður. Launavísitalan hækkaði fyrstu 9 mánuði ársins um 9,9% en forsendur áætlunar gera ráð fyrir að launakostnaður hækki um 5,9% á árinu. Útsvarsprósenta hækkað um 0,22%-stig í ársbyrjun og rekja má 1,3 ma.kr. hækkun í staðgreiðslu útsvars til þeirra breytingar. Tekjur vegna **skattbreytinga ásamt niðurfærslum og afskrift skatttekna** voru 4,1 ma.kr. eða 632 m.kr. yfir áætlun og hækka um 1,2 ma.kr. samanborið við sama tímabil 2022. **Fasteignaskattar og lóðarleiga**⁴ voru 20,6 ma.kr. eða 162 m.kr. yfir áætlun. **Framlög Jöfnunarsjóðs** námu 9,1 ma.kr. og voru 174 m.kr. yfir áætlun. **Endurgreiðslur annarra**⁵ námu 6,2 ma.kr. og voru 1,4 ma.kr. yfir áætlun, þar af voru endurgreiðslur frá ríki og öðrum sveitarfélögum 1,2 ma.kr. yfir áætlun og ýmsir styrkir 187 m.kr. yfir áætlun. Mest frávik voru í framfærslustyrk v. erlendra ríkisborgara sem var 375 m.kr. yfir áætlun. **Sala byggingarréttar** nam 1,7 ma.kr. og var 2,1 ma.kr. undir áætlun. **Söluhagnaður eigna** var 690 m.kr. og var 505 m.kr. yfir áætlun.

Gjöld: **Laun og launatengd gjöld** námu 73 ma.kr. og voru 2,8 ma.kr. yfir fjárheimildum, frávikin skýrast aðallega rekstri leikskóla, af aukinni stuðningsþjónustu við börn af erlendum uppruna, af afleysingum vegna veikinda starfsfólks og afleysingum vegna orlofstöku eða uppgjöri á uppsöfnuðu orlofi. **Gjaldfærsla lífeyrisskuldbindingar v. LsRb** nam 2,6 ma.kr. og var 1,1 ma.kr. yfir áætlun. Frávikid má aðallega rekja til þess að vísitala lífeyrisskuldbindinga er um 2,5%-stig hærri en áætlað var sem rekja má til launahækkana á opinberum markaði. Á móti er gert ráð fyrir hærri verðbólgu sem hefur jákvæð áhrif á lífeyrisskuldbindinguna. Gert er ráð fyrir að gjaldfærsla vegna lífeyrisskuldbindingar v. LsRb verði 3,5 ma.kr. yfir árið í stað 1,5 ma.kr. eins og áætlun gerir ráð fyrir. **Annar rekstrarkostnaður** nam 48 ma.kr. og var um 2,2 ma.kr. yfir fjárheimildum.⁶

Fjármagnsliðir: Fjármunatekjur voru 7,4 ma.kr. og voru 1,3 ma.kr. umfram áætlun. Arðgreiðslur námu 6,4 ma.kr. og voru 1,3 ma.kr. yfir áætlun. Fjármagnsgjöld A-hluta námu 9,2 ma.kr. og voru 1,6 ma.kr. yfir áætlun einkum vegna hærri vaxta- og verðbóltagjalda vegna hærri verðbólgu en forsendur áætlunar gerðu ráð fyrir.

Rekstur málaflokkanna

Rekstur málaflokka Aðalsjóðs án lífeyrisskuldbindingar var 3,7 ma.kr. yfir fjárheimildum en þar af var **skóla- og frístundasvið** 2,8 ma.kr. yfir fjárheimildum. Launakostnaður sviðsins var 1,5 ma.kr. yfir fjárheimildum sem rekja má til rekstur leikskóla, til aukinnar stuðningsþjónustu einkum vegna aukins fjölda barna af erlendum uppruna en rof á skólagöngu þeirra og tungumálaerfiðleikar hafa kallað á aukinn stuðning. Einnig hefur sviðið verið með verkefni þar sem tekjur koma á móti launakostnaði. Þá skýra veikindi og afleysingar í veikindaförföllum hluta launafráviksins. Skóla- og frístundasvið var tæplega 2

⁴ Fasteignaskattar A-hluta samanstanda af fasteignasköttum Aðalsjóðs að frádregnum fasteignagjöldum af fasteignum Eignasjóðs.

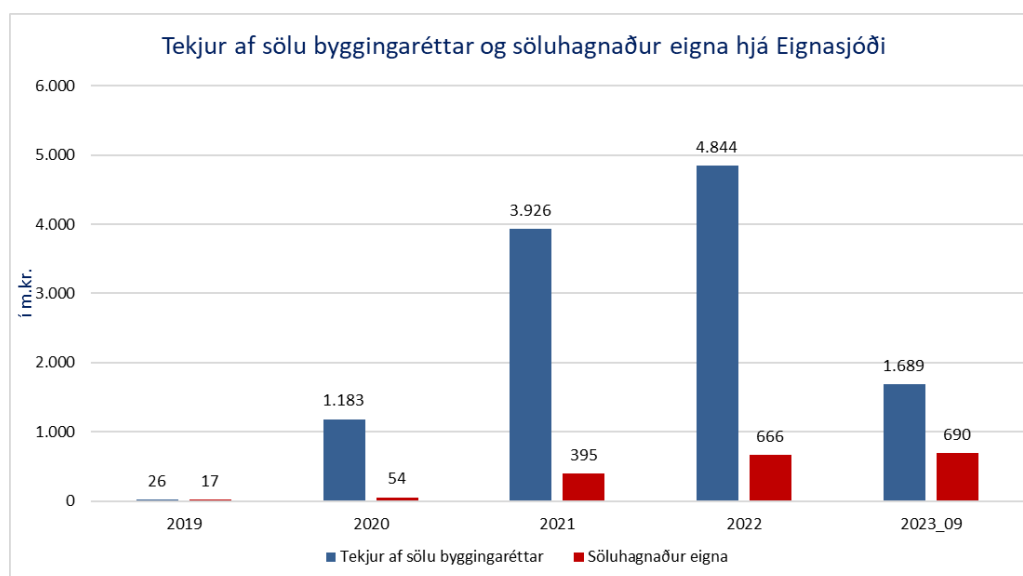
⁵ Nánari sundurliðun á endurgreiðslum annarra er að finna í umfjöllun um Aðalsjóð í greinargerð fagsviða og sjóða A-hluta.

⁶ Nánari greiningu rekstrargjalda má finna í greinargerð fagsviða með árs hlutareikningi Reykjavíkurborgar janúar-september 2023.

ma.kr. yfir fjárheimildum í öðrum rekstrarkostnaði. Hluta þess má rekja til hækkunar á aðföngum vegna verðlagsbreytinga. Mestu frávik voru í rekstri mótuneyta sem var 705 m.kr. yfir fjárheimildum bæði vegna verðlagshækkana og vegna aðkeyprtar þjónustu í veikindaforföllum. Börnum í einkareknum skólum og skólum í nágrennasveitarfélögum hefur fjölgað og var halli þessa liðar 392 m.kr. á tímabilinu. **Velferðarsvið án bundinna liða**⁷ var 980 m.kr. yfir fjárheimildum. Launakostnaður var 947 m.kr. yfir fjárheimildum sem skýrist m.a. af orlofstöku starfsfólks á uppsöfnuðu orlofi og afleysingum vegna þess sem skýrir um 319 m.kr. af frávikinu. Þá skýra veikindi starfsfólks auk vanda í búsetu fatlaðs fólks og álags í þyngstu búsetukjörnum jafnframt hluta af frávikunum. Annar rekstrarkostnaður sviðsins var 726 m.kr. sem skýrist að mestu af vistunargjöldum vegna barna með þroska- og geðraksanir en sá liður var 528 m.kr. yfir fjárheimildum. **Umhverfis- og skipulagssvið** var 530 m.kr. yfir fjárheimildum sem að mestu má rekja til vetrarþjónustu sem var 657 m.kr. umfram fjárheimildir. Frávik hjá **skrifstofum miðlægrar stjórnýslu ES** má rekja til að sala byggingarréttar var rúmum 2 ma.kr. undir áætlun og frávik á **eignaskrifstofu** skýrast að mestu af að söluhagnaður eigna var 505 m.kr. yfir áætlun.

Rekstur málaflokka (í m.kr.)	Niðurstaða jan.-sept. 2023	Áætlun jan.-sept. 2023	Frávik	%	Nettó útgjöld málaflokka í hlutfalli af skatttekjum A-hluta
Fjármála- og áhættustýringarsvið	1.107	1.160	-54	-5%	1%
Framlög til B-hluta fyrirtækja	3.690	3.705	-16	0%	3%
Menningar- og íþróttasvið	13.461	13.268	193	1%	12%
Mannauðs- og starfsþróunarsvið	290	299	-9	-3%	0%
Skrifstofur miðlægrar stjórnýslu	1.573	1.586	-12	-1%	1%
Skóla- og frístundasvið	54.516	51.698	2.818	5%	49%
Umhverfis- og skipulagssvið Aðalsjóðs	8.546	8.016	530	7%	8%
Velferðarsvið án bundinna liða	29.185	28.205	980	3%	26%
Velferðarsvið, bundnir liðir	3.374	3.729	-355	-10%	3%
Þjónustu- og nýsköpunarsvið	3.090	2.981	109	4%	3%
Sameiginlegur kostnaður án lífeyrisskuldbindinga við LsRb	2.955	3.463	-509	-15%	3%
Lífeyrisskuldbindingar við LsRb	2.625	1.125	1.500	133%	2%
Málaflokkar Aðalsjóðs samtals	124.410	119.235	5.176	4%	112%
Skatttekjur A-hluta og framlög Jöfnunarsjóðs íslenskra sveitarfélaga					110.986
Eignaskrifstofa	-12.438	-11.630	-808	7%	
Skrifstofur miðlægrar stjórnýslu ES	-1.460	-3.498	2.038	-58%	
Umhverfis- og skipulagssvið Eignalsjóðs	2.583	2.670	-87	-3%	
Málaflokkar Eignasjóðs samtals	-11.315	-12.458	1.143	-9%	

Sveiflukenndir liðir

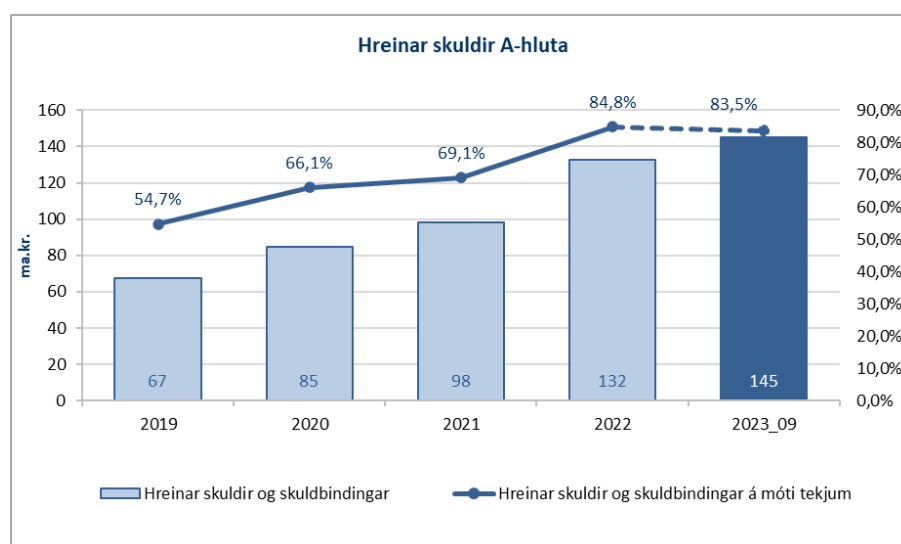

⁷ Bundnir liðir eru fjárhagsaðstoð og húsnæðisstuðningur.

Á meðal tekna A-hluta eru sveiflukenndir liðir einkum tekjur af sölu byggingaréttar og hagnaður af sölu eigna. Í góðæri og á uppbyggingarskeiðum hækka þessa tekjur oft verulega en dragast saman á samdráttarskeiðum. Á myndinni hér að ofan eru þessar tekjur sýndar síðastliðin 5 ár.

2.2. Efnahagur A-hluta

Efnahagur A-hluta (m.kr.)	30.9.2023	31.12.2022	Breyting	%
Óefnislegar eignir - hugbúnaður	4.172	3.777	396	10,5%
Fasteignir og lóðir	157.074	149.615	7.459	5,0%
Götur	36.849	34.372	2.477	7,2%
Áhöld og tæki	7.877	7.362	515	7,0%
Leigugeignir	4.777	5.154	-377	-7,3%
Langtímakröfur	16.798	16.114	683	4,2%
Fyrirframgreiddur kostnaður Lsj. Brú	8.189	8.475	-286	-3,4%
Veltufjármunir án handb.fjár	22.377	22.008	369	1,7%
Handbært fé	21.234	10.221	11.013	107,8%
Eignir samtals	279.347	257.097	22.250	8,7%
Eigið fé	81.196	82.610	-1.414	-1,7%
Lífeyrisskuldbinding (langtíma)	37.545	36.939	606	1,6%
Næsta árs afborganir lífeyrisskulda	2.664	2.664	0	0,0%
Langtímalán	110.769	96.829	13.940	14,4%
Leiguskuldir	10.149	10.492	-343	-3,3%
Næsta árs afborganir langtímalána og leiguskulda	12.521	6.267	6.254	99,8%
Ríkissjóður, fyrirfram innborgað vegna fjárfestinga	80	80	0	0,0%
Skammtímaskuldir án næsta árs afb. og fyrirfram innb. frá Ríkissjóði	24.422	21.214	3.208	15,1%
Skuldir og skuldbindingar samtals	198.151	174.487	23.664	13,6%
Skuldir og eigið fé samtals	279.347	257.097	22.250	8,7%

Breytingar á hreinum skuldum⁸ á fyrstu níu mánuðum ársins 2023 má að mestu rekja til lántöku tímabilsins og verðbóta af lánum A-hluta. Á móti vegur aukning handbærs fjár frá áramótum.

Athygli er vakin á að við útreikning á hlutfalli hreinna skulda af tekjum er nauðsynlegt að skala tekjur upp m.v. heilt ár.

⁸ Hreinar skuldir eru allar skuldir og skuldbindingar að frádregnum fyrirframgreiddum kostnaði, öðrum langtímakröfum og veltufjármunum.

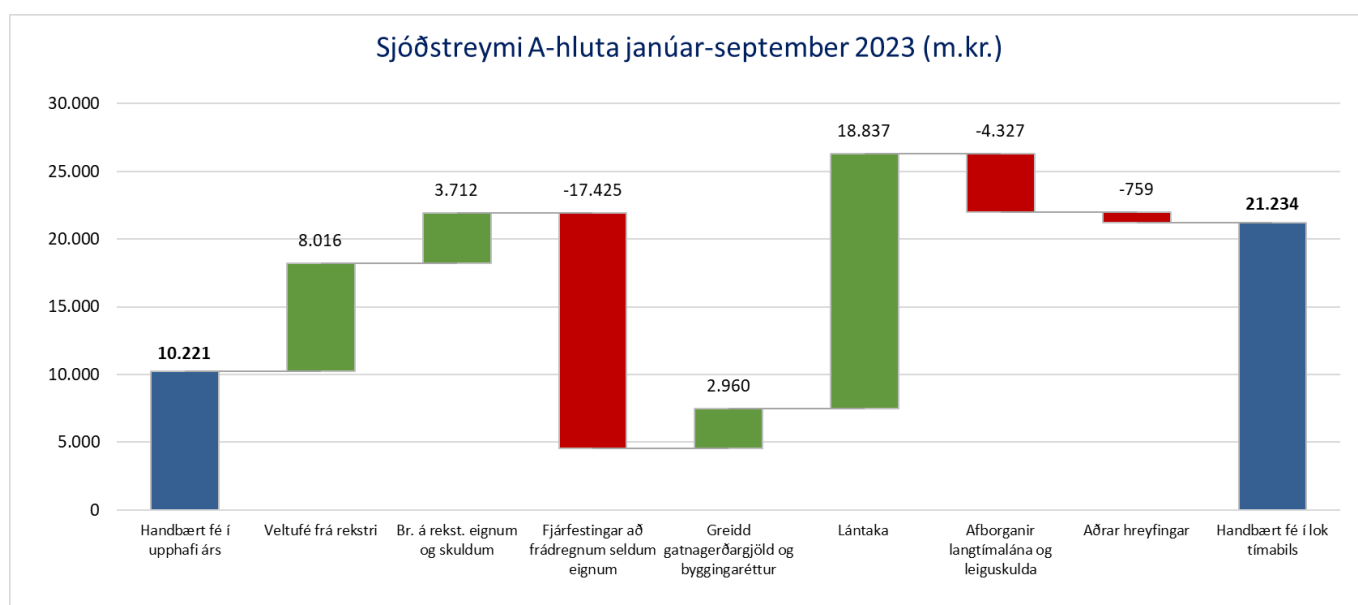
Skuldir og skuldbindingar A-hluta 30.09.2023

í m.kr.	Staðan 1.1.2023	Lántaka	Afborganir	Verðbreyting	Áfallnar skuldbindingar	Breyting skammtíma- skulda	Staðan 30.09.2023
Lífeyrisskuldbinding*	39.603		-2.019		2.625		40.209
Langtímaskuldir*	101.743	18.837	-3.277	4.534			121.837
Leiguskuldbindingar*	11.845	168	-1.050	639			11.603
Skammtímaskuldir við lánastofnanir	27					104	131
Viðskiptaskuldir	6.150					-759	5.391
Skammtímaskuldir við eigin fyrirtæki	1.631					-1.164	467
Fyrirframgr. (frá ríki v. Sléttuvegar)	80					0	80
Ógr. laun og launat.gj., áf. orlof	10.550					4.421	14.970
Aðrar skammtímaskuldir	2.856					607	3.463
	174.487	19.005	-6.346	5.173	2.625	3.208	198.151

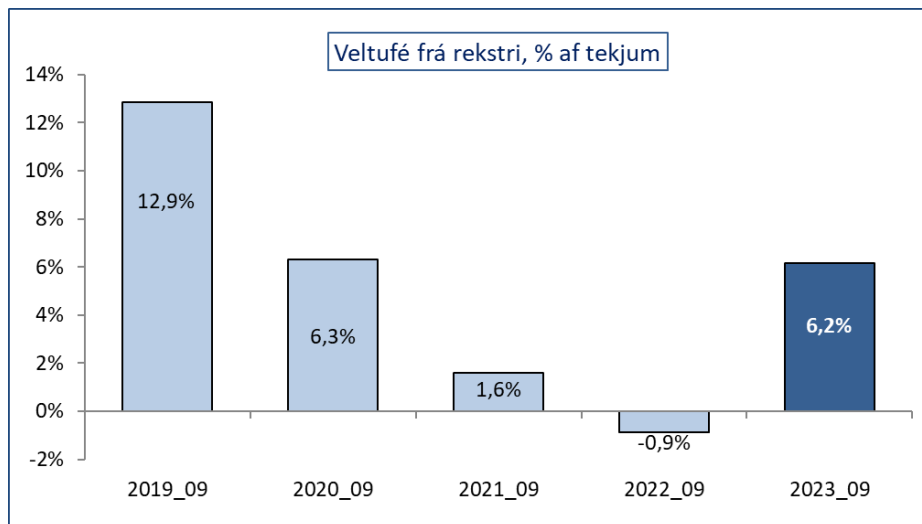
* ásamt næsta árs afborgunum

Hér má sjá yfirlit yfir þróun skulda og skuldbindinga frá áramótum. Lántökuáætlun ársins vegna framkvæmda hljóðar upp á 21 ma.kr. og var í lok september búið að taka lán að fjárhæð 18,8 ma.kr. Lækkun skammtímaskulda á eigin fyrirtæki má einkum rekja til að lokagreiðsla vegna kaupa á Hafnarhúsi var í janúar 2023 og nam tæpum milljarði. Hækkun launaliðarins skýrist að mestu af að útborgun launa fór fram eftir mánaðamót.

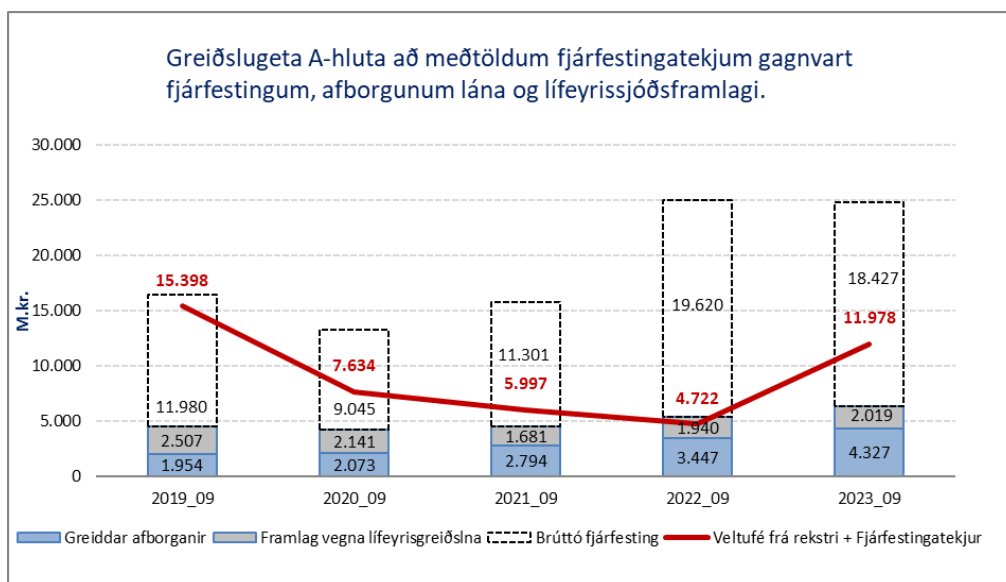
2.3. Sjóðstreymi A-hluta

Handbært fé frá áramótum til loka september hækkaði um 11 ma.kr. Fjárfestingar að frádregnum seldum eignum nam 17,4 ma.kr. Greidd gatnagerðargjöld og byggingarréttur nam 3 ma.kr. Lántaka tímabilsins nam 18,8 ma.kr., þar af nam útgáfa grænna skuldabréfa 2,9 ma.kr. Nýjar leiguskuldir námu 168 m.kr. Afborganir lána og leiguskulda námu 4,3 ma.kr.

Veltufé frá rekstri í hlutfalli af tekjum var jákvætt um 6,2% á tímabilinu en áætlun gerði ráð fyrir 6,5%. Töluverður viðsnúningur er nú á veltufé frá rekstri samanborið við síðustu tvö ár en það var jákvætt á tímabilinu um 8 ma.kr. en var neikvætt um tæpan 1 ma.kr. fyrir ári síðan. Arðgreiðslur frá Orkuveitu Reykjavíkur og Faxaflóahöfnum skýra þessa breytingu að hluta en þær voru 2,1 ma.kr. hærrí en á síðasta ári. Ef horft er algjörlega framhjá arðgreiðslum tímabilsins sem námu 6,4 ma.kr. þá var veltufé frá rekstri janúar-september 2023 jákvætt um 1,6 ma.kr.

Greiðslugeta A-hluta vegna afborgana, fjárfestinga og framlags vegna lífeyrisskuldbindinga hjá LsRb er lýst með því að bera þessar greiðsluskuldbindingar saman við veltufé frá rekstri og fjárfestingatekjur.

Fjárhagsleg markmið og mælikvarðar sem Reykjavíkurborg hefur sett sér í fjármálastefnu fyrir árin 2023-2027 eru eftir farandi:

1. Rekstrarniðurstaða verði jákvæð frá og með árinu 2025.
2. Launakostnaður verði að hámarki 80% af samanlögðum útsvars- og Jöfnunarsjóðstekjum frá og með árinu 2025.
3. Veltufé frá rekstri verði yfir 7,5% af tekjum frá árinu 2025.
4. Veltufé frá rekstri dugi fyrir afborgunum lána og skuldbindinga frá og með árinu 2025.
5. Lántaka nemi að hámarki 70% af fjárfestingum ársins frá og með árinu 2025.
6. Skuldaviðmið A-hluta fari ekki yfir 100% af tekjum.
7. Lágmarksstaða handbærs fjár miði við 8 ma.kr.

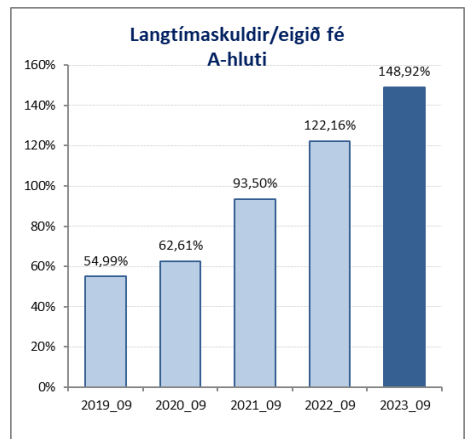
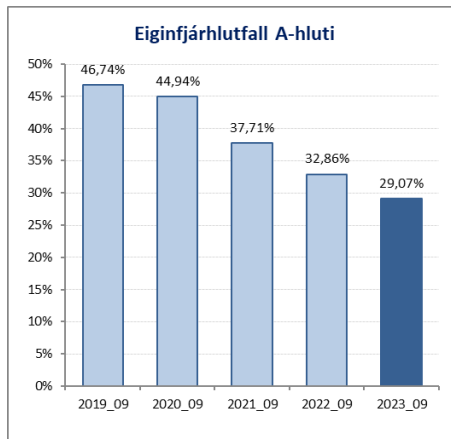
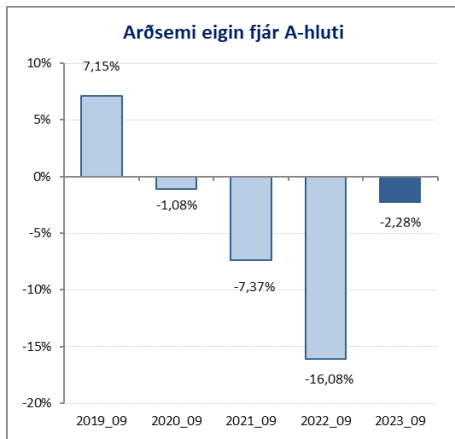
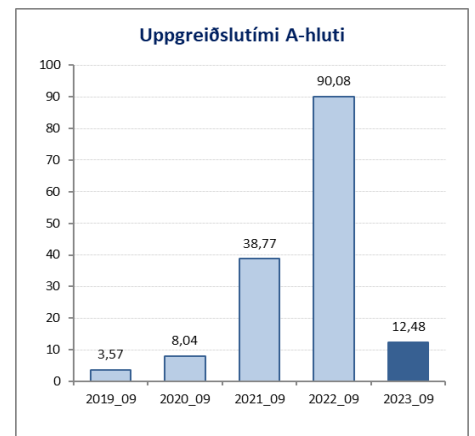
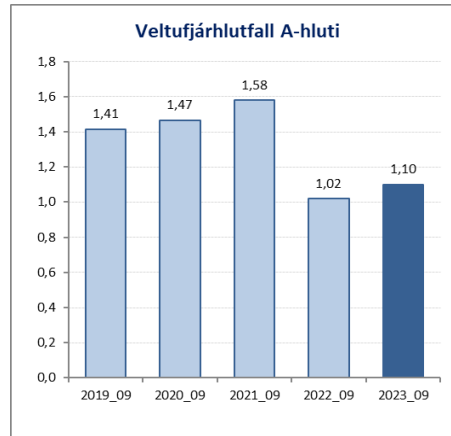
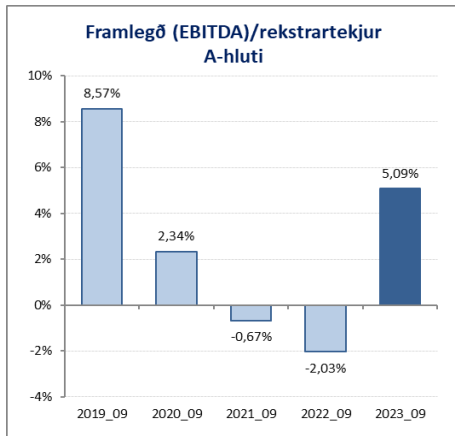
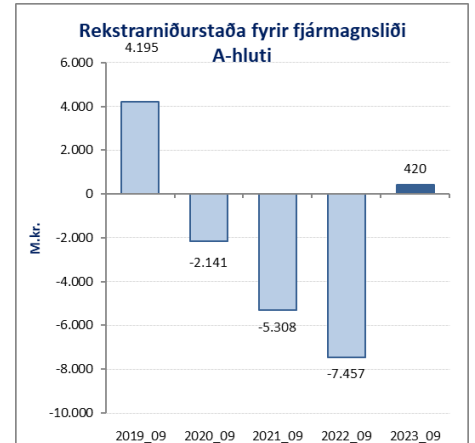
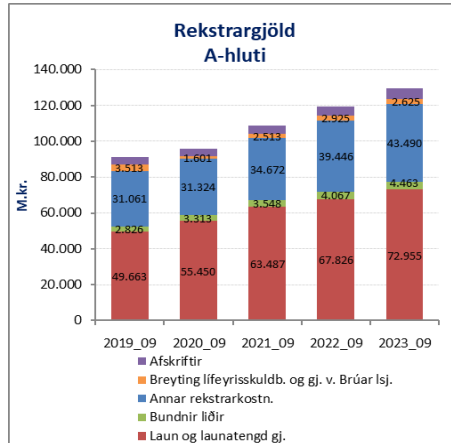
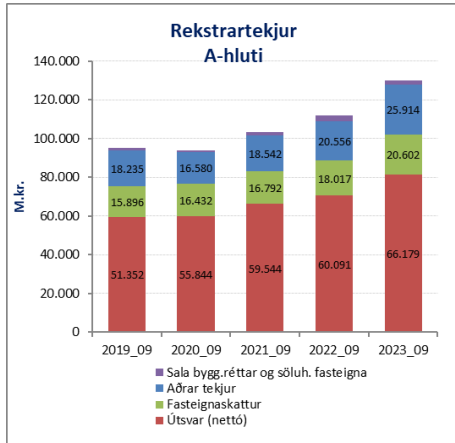
Nr.	Mælikvarði	Markmið	2023_03	2023_06	2023_09	2023
1	Rekstramiðurstaða jákvæð (fjárhæðir í m.kr.)	> 0	✘ -3.974	✘ -921	✘ -1.414	✘ -5.991
2	Hlutfall launakostnaðar	< 80%	✘ 83%	✘ 81%	🟡 81%	✘ 86%
3	Veltufé frá rekstri sem hlutfall af tekjum	> 7,5%	✘ -1,6%	🟢 7,8%	✘ 6,2%	✘ 2,2%
4	Veltufé frá rekstri á móti afborgunum lána og skuldbindinga	> 1,0	✘ -0,4	🟢 1,6	🟢 1,3	✘ 0,4
5*	Lántaka að hámarki 70% af fjárfestingum	< 70%	-	-		🟡 83%
6*	Skuldaviðmið fari ekki yfir 100% af tekjum	< 100%	-	-		🟢 85%
7	Lágmarksstaða handbærs fjár (fjárhæðir í m.kr.)	> 8 ma.kr.	🟢 13.587	🟢 19.986	🟢 21.234	🟢 10.950

* Eingungis reiknað og birt á ársgrundvelli

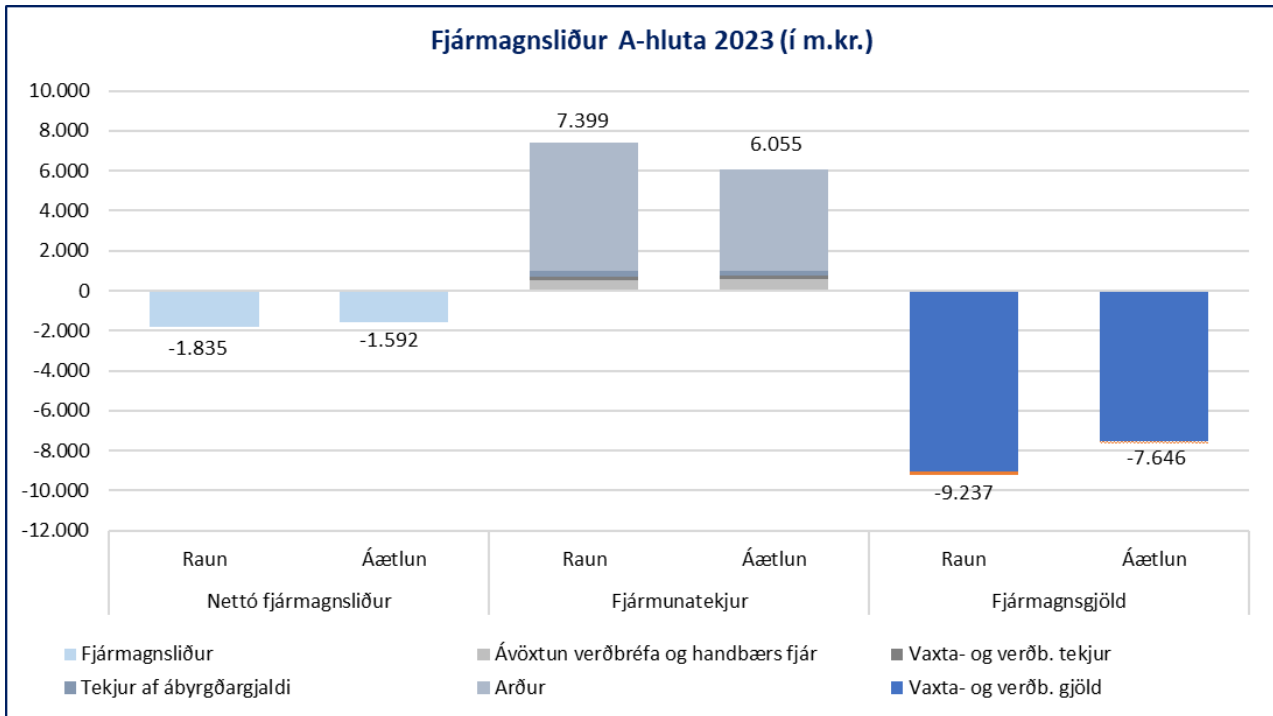
Eftirfarandi **kennitölur** lýsa fjárhagslegri stöðu A-hluta Reykjavíkurborgar janúar-september sl. 5 ár:

A-hluti	2019_09	2020_09	2021_09	2022_09	2023_09
Eiginfjárhlutfall	46,7%	44,9%	37,7%	32,9%	29,1%
Arðsemi eigin fjár	7,1%	-1,1%	-7,4%	-16,1%	-2,3%
Veltufjárhlutfall	1,41	1,47	1,58	1,02	1,10
Langtímaskuldir/eigið fé	55,0%	62,6%	93,5%	122,2%	148,9%
Uppgreiðslutími	4	8	39	90	12
Framlegð (EBITDA)/rekstrartekjum	8,6%	2,3%	-0,7%	-2,0%	5,1%

Aðrir áhugaverðir mælikvarðar A-hluta

2.4. Fjármagnsliður A-hluta

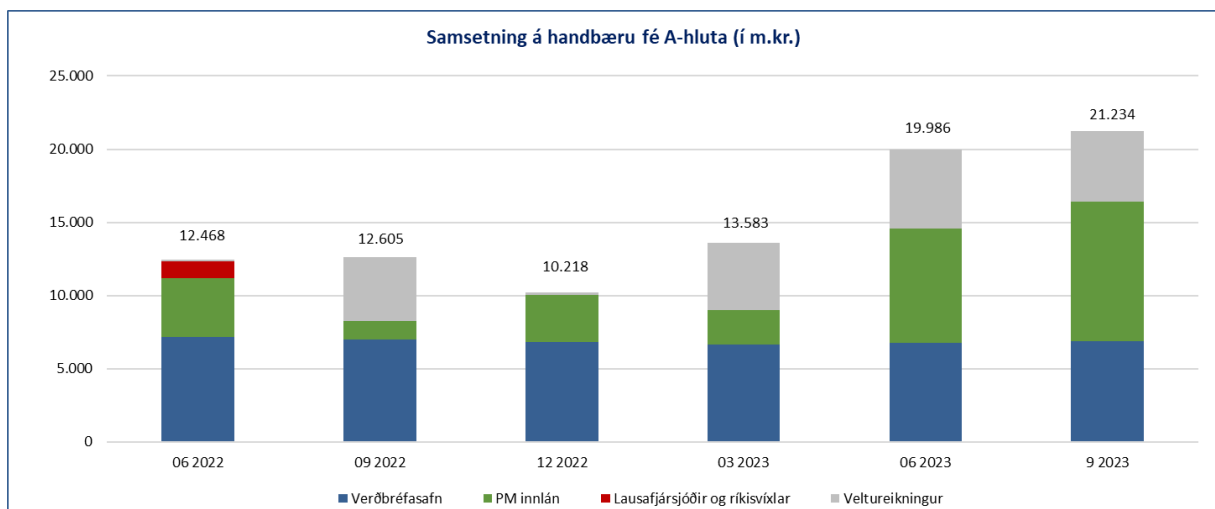
Fjármagnsliður A-hluta samanstendur af fjármagnslið Aðalsjóðs og Eignasjóðs.

Fjármagnsliður A-hluta var neikvæður um 1.835 m.kr. á tímabilinu sem er 243 m.kr. verri niðurstaða en áætlanir gerðu ráð fyrir.

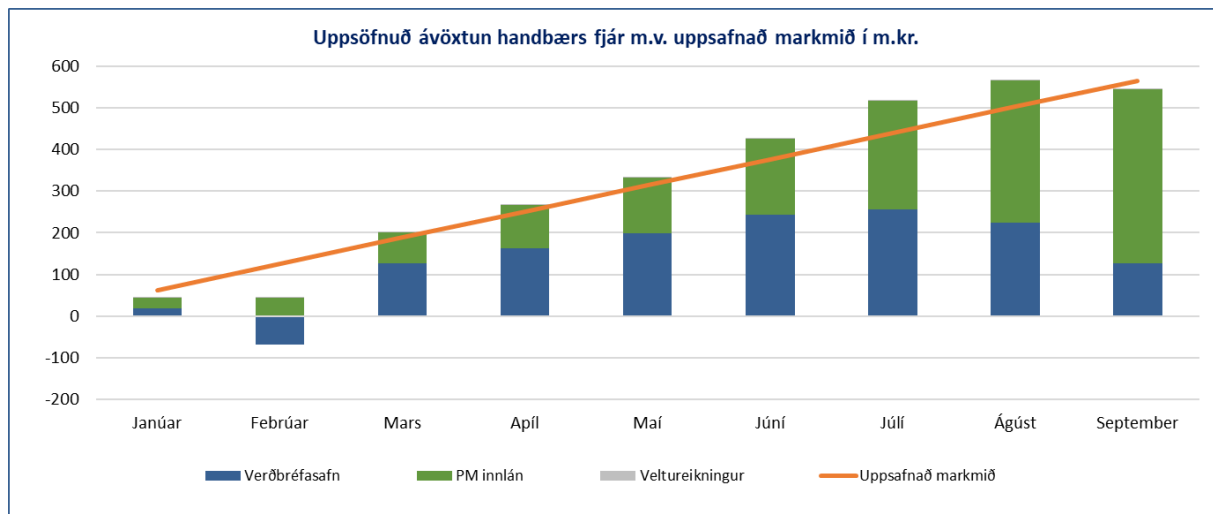
Fjármunatekjur A-hluta voru 7.399 m.kr. sem er 1.345 m.kr. umfram áætlun tímabilsins. Betri niðurstaða skýrist einna helst af hærri arðgreiðslum frá Orkuveitu Reykjavíkur og Faxaflóahöfnum en gert var ráð fyrir eða 1.337 m.kr. Tekjur af ábyrgðargjaldi eru 44 m.kr. yfir áætlun. Á móti eru dráttarvaxtatekjur 37 m.kr. undir áætlun. Ávöxtun verðbréfa og handbærs fjár er 18 m.kr. undir áætlun en ávöxtun á skuldabréfasafni er lægri en áætlanir gerðu ráð fyrir á móti kemur að vextir á skammtíamarkaði eru hærri en gert hafði verið ráð fyrir.

Fjármagnsgjöld A-hluta voru 9.237 m.kr. sem er 1.590 m.kr. umfram áætlun. Skýrist það af 1.526 m.kr. hærri vaxta- og verðbóttagjöldum vegna hærri verðbólgu en forsendur áætlunar gerðu ráð fyrir en einnig af 64 m.kr. hærri fjármagnstekjuskatti, m.a. vegna skuldabréfasafns. Lántökukostnaður er á áætlun.

Handbært fé A-hluta í lok september 2023 var 21.234 m.kr. sem skiptist í skuldabréfasafn 6.888 m.kr., peningamarkaðsinnlán 9.543 m.kr. og stöðu á veltureikningum 4.803 m. kr. Fjárhagsáætlun gerði ráð fyrir að staða á handbæru fé yrði 16.988 m.kr. í lok tímabilsins. Handbært fé hefur vaxið það sem af er ári, lántaka var framþyngri en áætlanir gerðu ráð fyrir eða 18.837 m.kr. í stað 15.272 m.kr.

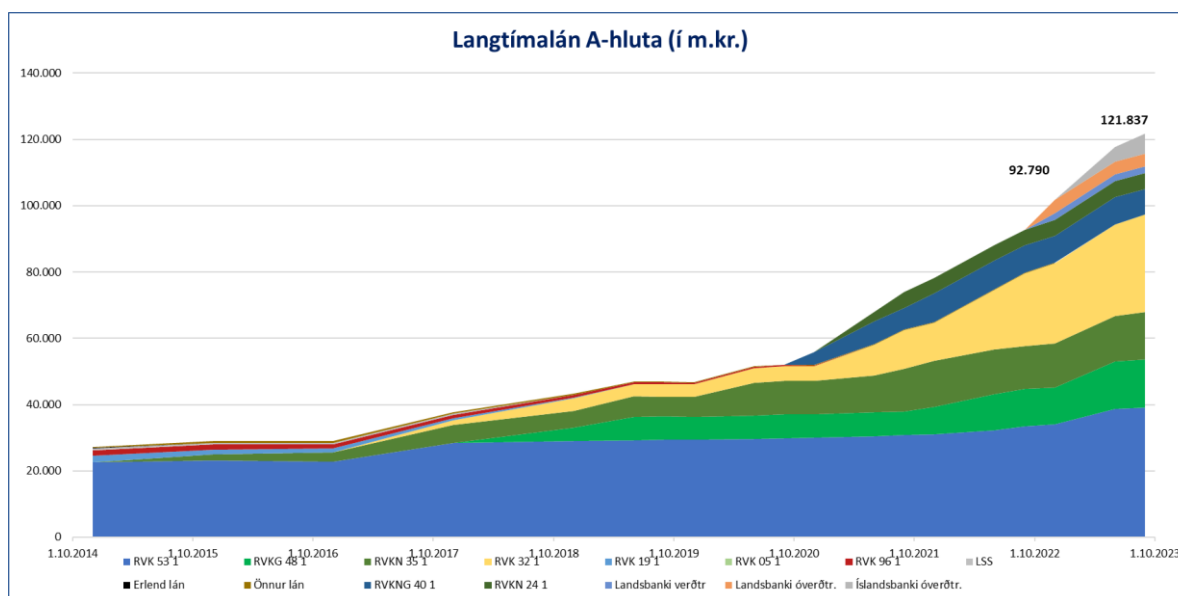

Ávöxtun á handbært fé var 17 m.kr. undir áætlun á tímabilinu, vaxtatekjur voru 550 m.kr. samanborið við 567 m.kr. sem áætlunin hljóðaði upp á. Frávikði skýrist af því að handbært fé hefur verið hærra og vextir á skammtímamarkaði hærri en áætlanir gerðu ráð fyrir. Ávöxtun peningamarkaðsinnlána nam um 418 m.kr. á tímabilinu sem var 264 m.kr. yfir áætlun. Á móti hefur ávöxtun á skuldabréfasafni Reykjavíkurborgar verið talsvert lægri á tímabilinu en áætlun gerði ráð fyrir og var 126 m.kr. á móti 411 m.kr. í áætlun. Ávöxtun skuldabréfasafnsins var 0,69% frá áramótum en safnið er í umsjón Íslenskra verðbréfa hf.

Reykjavíkurborg ávaxtar allt laust fé miðað við sjóðsþörf A-hluta á hverjum tíma og velur ávöxtunarleið samkvæmt reglum um fjárstýringu og þau kjör sem bjóðast og er þannig reynt að hámarka ávöxtun handbærs fjár A-hluta. Meginvextir Seðlabankans hafa haldið áfram að hækka það sem af er ári og eru 9,25% í lok tímabilsins.

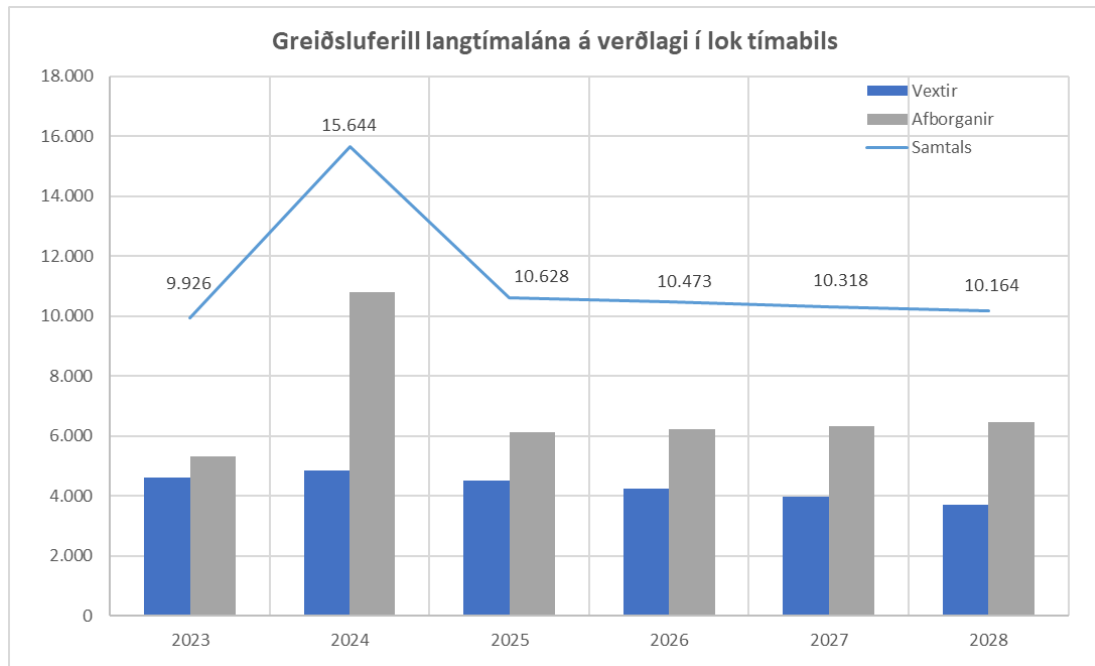
Langtímaskuldir Reykjavíkurborgar námu 121.837 m.kr. eftirfarandi mynd sýnir þróun þeirra frá árinu 2014. Staða langtímaskulda var 101.743 m.kr. í upphafi árs og hafa hækkað um 20.093 m.kr. þar af er ný lántaka 18.837 m.kr., afborganir námu 3.277 m.kr. og verðbætur voru 4.534 m.kr.

Skuldabréfaútgáfa Reykjavíkurborgar nam 18.837 m.kr. að markaðsverði á tímabilinu, þar af voru 4.869 m.kr. gefin út í skuldabréfaflokknum RVK 32 1, 3.204 m.kr. í skuldabréfaflokknum RVK 53 1, 2.862 m.kr. í græna skuldabréfaflokknum RVKG 48 1 og 1.903 m.kr. í skuldabréfaflokknum RVKN 35 1. Jafnframt var dregið á lánaramma í Íslandsbanka 6.000 m.kr.

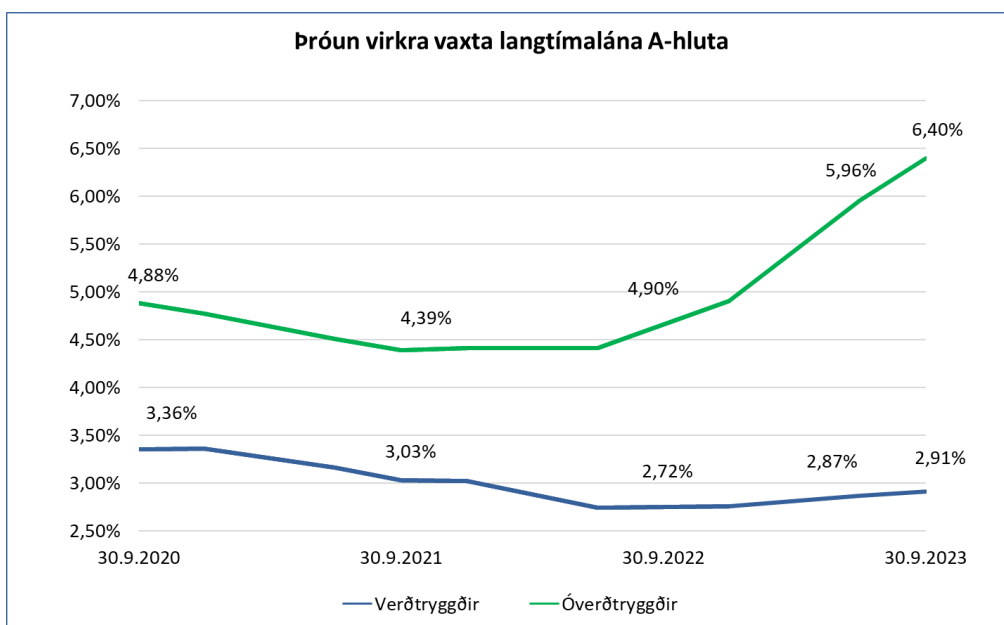
Verðtryggingarhlutfall útgefinna skuldabréfa og lána hjá viðskiptabönkum er 70% og hefur hlutfallið haldist óbreytt á árinu. Verðtryggði skuldabréfaflokkurinn RVK 53 1 er enn stærstur eða 32% af eftirstöðvum.

Flokkur	Samtals útgæið 30.09 2023	Vextir	Greiðslutegund	Eftirstöðvar 30.09 2023	Lokagjaldldagi	Viðtölutenging
RVKN 24 1	4.790.000	3,00%	Kúlubréf	4.778.203	11.5.2024	Óverðtryggt
RVKN 35 1	22.600.000	6,72%	Jafnar afborganir	14.167.434	26.3.2035	Óverðtryggt
RVKNG 40 1	9.130.000	4,50%	Jafnar afborganir	7.749.680	21.8.2040	Óverðtryggt
Íslandsbanki - langtímalán	6.000.000	Breytilegir	Óreglulegt	6.000.000	1.11.2032	Óverðtryggt
Landsbanki - langtímalán	4.000.000	Breytilegir	Jafnar afborganir	3.800.000	25.10.2037	Óverðtryggt
RVK 32 1	31.773.000	2,50%	Jafngreiðslubréf	29.467.513	21.10.2032	Verðtryggt
RVKG 48 1	12.390.000	2,39%	Jafngreiðslubréf	14.575.883	21.10.2048	Verðtryggt
RVK 53 1	23.285.000	4,40%	Jafngreiðslubréf	39.101.724	10.12.2053	Verðtryggt
Landsbanki - langtímalán	2.000.000	Breytilegir	Jafnar afborganir	2.046.154	25.10.2037	Verðtryggt
Jöfnunarsjóður	180.000	2,00%	Jafnar afborganir	149.987	1.1.2037	Verðtryggt
* Allar fjárhæðir í þús. króna				121.836.577		

Greiðslur afborgana og vaxta af langtímalánum A-hluta eru áætlaðar 9.926 m.kr. á árinu 2023. Það sem af er ári hafa 3.277 m.kr. verið greiddar í afborganir en gert er ráð fyrir að afborganir ársins nemi 5.330 m.kr. Myndin hér að ofan sýnir framtíðargreiðsluferil langtímalána miðað við stöðu og verðlag í lok tímabilsins á hverju almanaks ári fyrir sig.

Virkir vextir af langtímalánum eru vegnir vextir hvernar útgáfu af heildarútgáfu í sérhverjum skuldabréfaflokki. Virkir vextir óverðtryggðra lána stóðu í lok september í 6,40% og hafa hækkað nokkuð á árinu. Virkir vextir verðtryggðra lána hækkuðu líka á tímabilinu og stóðu í 2,91% í lok september. Langtíma lán hjá Landsbanka og Íslandsbanka bera breytilega vexti en samtals hafa verið tekið lán að fjárhæð 12.000 m.kr. með breytilegum vöxtum.

2.4.1. Skulda- og áhættustýring

Stærsta áhætta sem snýr að fjármagnslið A-hluta er **verðbólguáhætta**. Skuldir borgarinnar eru að stórum hluta verðtryggðar og hækka samhliða aukinni verðbólgu. Reykjavíkurborg á einnig verðtryggðar eignir en þær eru að megninu til í verðtryggðum markaðsskuldabréfum í verðbréfasafni í stýringu hjá Íslenskum verðbréfum. Verðtryggðar skuldir eru hærri en verðtryggðar eignir og því ber Reykjavíkurborg kostnað vegna aukinnar verðbólgu.

Lausafjáraáhætta er önnur áhætta sem Reykjavíkurborg fylgist vel með. Reglur Reykjavíkurborgar um fjárstýringu kveða á um að tryggt skuli vera að Reykjavíkurborg eigi ávallt aðgengi að nægu lausu fé til að standa við skuldbindingar borgarsjóðs og tekur skuldastýring og ávöxtun handbærs fjár mið af því. Reykjavíkurborg hefur aðgang að yfirdráttarláni að fjárhæð 8 milljarðar í lok september 2023 til að jafna sveiflur sjóðsstreymi innan mánaðar.

Vaxtaáhætta er til staðar þar sem búið er að taka lán með breytilegum vöxtum sem taka mið af markaðsvöxtum á hverjum tíma. Lán með breytilegum vöxtum eru um 9,7% af heildarlánnum Reykjavíkurborgar. Hækkun markaðsvaxta hefur neikvæð áhrif á rekstur Reykjavíkurborgar.

2.4.2. Aðgerðir fjármála- og áhættustýringarsviðs til að bæta fjárstýringu A-hluta

Fjármála- og áhættustýringarsvið hefur á síðustu árum unnið kerfisbundið að því að taka upp virka stýringu lána og lausafjár með tillögum um breytingar á fjárstýringarreglum, verklagi og heimildum fjármálastjóra innan þeirra marka sem sveitarstjórnarlög veita. Hér að neðan er listi yfir helstu aðgerðir í þessum efnunum:

1. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í mars 2015 til að stofna skuldabréfaflokkinn RVKN 35 1 sem er óverðtryggður skuldabréfaflokkur með lokagjalddaga í mars 2035. Tilgangurinn með þessari aðgerð var að draga úr verðbólguáhættu og vægi verðtryggðra skulda hjá A-hluta, en einnig til að auka sveigjanleika í fjármögnun og stytta í meðallíftíma skulda þar sem mikill meirihluti skulda var með lokagjalddaga í desember 2053. Skuldabréf að nafnvirði 3.520 m.kr. hafa verið gefin út í þessum skuldabréfaflokki á árinu 2023.
2. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í febrúar 2017 til að kaupa hlutdeildarskírteini í lausafjár sjóðum þar sem fjárfestingarstefna þeirra er í takti við fjárfestingarheimildir sem settar eru í reglum um fjárstýringu. Tilgangurinn var að auka sveigjanleika í daglegri lausafjárstýringu með auknum valmöguleikum og minni bindingu en í tilfelli bundinna innlána og peningamarkaðsinnlána án þess að gefa afslátt á ávöxtunarkröfu. Ekki hafa verið keypt hlutdeildarskírteini í lausafjár sjóðum á árinu 2023. Peningamarkaðsinnlán hjá viðskiptabönkunum voru nýtt við lausafjárávöxtun á tímabilinu.
3. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í nóvember 2017 til að stofna skuldabréfaflokkinn RVK 32 1 sem er verðtryggður skuldabréfaflokkur með lokagjalddaga í október 2032. Tilgangurinn með stofnun RVK 32 1 var að auka valmöguleika í lántöku og stytta meðallíftíma lána sem og að auka valmöguleika fjárfesta og mæta eftirspurn á markaði eftir meðallöngum skuldabréfum. Skuldabréf að nafnvirði 5.830 m.kr. hafa verið gefin út í þessum skuldabréfaflokki á árinu 2023.
4. Reykjavíkurborg hefur gefið út græn skuldabréf frá því í desember 2018. Græn skuldabréfaútgáfa byggir á grænni skuldabréfaumgjörð. Uppfærslu á grænni umgjörð lauk á vormánuðum 2023. Reykjavíkurborg hefur frá árinu 2019 gefið út grænar áhrifaskýrslur um árangur af grænni fjárfestingu og fjármögnun þeirra. Skuldabréf að nafnvirði 2.830 m.kr. hafa verið gefin út í grænum skuldabréfaflokkum á árinu 2023.
5. Í desember 2020 gaf Reykjavíkurborg út nýjan óverðtryggðan grænan skuldabréfaflokk RVKNG 40 1 með lokagjalddaga í ágúst 2040. Tilgangur útgáfunnar er að auka valmöguleika í grænni fjármögnun og auka vægi óverðtryggðra skulda. Ekkert hefur verið gefið út í þessum skuldabréfaflokki á árinu 2022.
6. Í maí 2021 gaf Reykjavíkurborg út nýjan óverðtryggðan stuttan skuldabréfaflokk. Skuldabréfið er vaxtagreiðslubréf með lokagjalddaga 11. maí 2024 og tveimur vaxtagjalddögum á ári. Nafnvextir skuldabréfsins eru 3%. Tilgangurinn með þessari útgáfu var að bregðast við fjárförf til skemmri tíma vegna viðbragða Reykjavíkurborgar við kórónufaraldrinum, að auka vægi óverðtryggðrar fjármögnunar og ná til breiðari hóps fjárfesta. Skuldabréf að nafnvirði 4.790 m.kr. voru gefin út í þessum flokki á árinu 2021 og ekki gert ráð fyrir frekari útgáfu í þessum flokki.
7. Í október 2022 var samið um lánaramma við Landsbanka að fjárhæð 6.000 m.kr. Tekin voru langtímalán í þremur hlutum 2.000 m.kr. í hvert skipti í október, nóvember og desember. Verðtryggð lán eru 2.000 m.kr. og 4.000 m.kr. óverðtryggð. Öll lánin bera breytilega vexti.
8. Í febrúar 2023 var samið um lánaramma við Íslandsbanka að fjárhæð 6.000 m.kr. Búið er taka langtímalán þrisvar á árinu 2023 í mars 3.000 m.kr., í júní 1.500 m.kr. og í ágúst 1.500. Lánin eru óverðtryggð og bera breytilega vexti.

3. Samanteknir árshlutareikningar fyrirtækja Reykjavíkurborgar

Yfirlitið sýnir fjárhæðir úr árshlutareikningum dótturfyrirtækja Reykjavíkurborgar eins og þær koma fram í þeirra árshlutareikningnum. Sameignarfélögin Faxaflóahafnir (75,55%) og Jafnlaunastofa (50%) ásamt byggðasamlögum (56,552%) eru tekin inn í samantekin árshlutareikningi Reykjavíkur eftir ábyrgðarhlut Reykjavíkur í hlutföllum sem fram koma í svigunum hér að framan.

Janúar - september 2023 (m.kr.)	A-hluti	Aflvaki	Faxaflóahafnir	Félagsbústaðir	Malbikunar- stöðin Höfði	Íþrótt- og sýningahöllin	Jafnlaunastofa
Eignarhlutur /ábyrgðahlutur Rvk	-	95,70%	75,55%/75,55%	100,00%	100,00%	50,00%	50%/50%
Rekstrartekjur	130.154	0	4.332	4.769			60
Rekstrargjöld	129.733	0	3.557	3.051			54
Afskriftir	6.200	0	656	13			0
Fjármagnsliðir	-1.835	0	264	-4.598			0
EBIT	420	0	775	5.537			6
EBITDA	6.621	0	1.431	1.731			6
Hagnaður (- tap)	-1.414	0	1.459	939	-56	-113	5
Fastafjármunir	235.736	2	14.280	155.117	1.217	2.629	2
Veltufjármunir	43.611	8	4.265	880	581	824	10
Heildareignir	279.347	10	18.544	155.997	1.798	3.453	12
Skammtímaskuldir	39.688	0	499	4.258	220	108	8
Langtímaskuldir	120.918	0	0	57.025	60	2.400	0
Skuldbindingar	37.545	0	0	10.008	59	220	0
Heildarskuldir	198.151	0	499	71.291	339	2.727	8
Eigið fé 01.01.	82.610	10	18.232	83.767	1.515	839	-2
Eigið fé 30.09.	81.196	10	18.045	84.706	1.459	726	4
Skuldir og eigið fé	279.347	10	18.544	155.997	1.798	3.453	12
Veltufé frá rekstri	8.016	0	2.113	815	34	99	6
Handbært fé frá rekstri	11.728	0	1.509	583	-37	25	2
Fjárfestingahreyfingar	-15.328	0	-107	-2.105	-57	-3	0
Ný langtímalán og stofnframlög	18.837	0	0	706	0	0	0
Greiddar afborganir	-4.327	0	0	-1.044	-23	-42	0
Greiddur arður	0	0	-1.646	0	0	0	0
Staða á handbæru fé 30.09.	21.234	0	3.440	21	126	625	10

Janúar - september 2023 (m.kr.)	Orkuveita Reykjavíkur	Slökkvilið höfuðsv.	Sorpa	Strætó	Þjódarleikvangur	A- og B-hluti
Eignarhlutur /ábyrgðahlutur Rvk	93,539%	60,82%/56,552%	58,3%/56,552%	60,3%/56,552%	50,00%	-
Rekstrartekjur	43.327	3.544	4.959	7.999	0	183.411
Rekstrargjöld	29.280	3.424	4.639	7.979	9	166.942
Afskriftir	11.544	103	384	215	0	18.825
Fjármagnsliðir	-10.379	19	-194	-125	0	-23.344
EBIT	14.047	120	320	20	-9	16.468
EBITDA	25.591	222	704	235	-9	35.294
Hagnaður (- tap)	3.551	138	126	-104	-9	-2.936
Fastafjármunir	419.919	2.332	8.167	2.406	0	818.217
Veltufjármunir	31.499	1.142	1.489	1.106	5	82.038
Heildareignir	451.418	3.474	9.655	3.512	5	900.255
Skammtímaskuldir	32.437	627	1.239	1.960	1	78.821
Langtímaskuldir	154.928	207	2.122	1.647	0	337.719
Skuldbindingar	22.433	0	485	0	0	65.377
Heildarskuldir	209.798	834	3.846	3.607	1	481.917
Eigið fé 01.01.	246.050	2.501	5.684	10	13	423.955
Eigið fé 30.09.	241.620	2.640	5.810	-95	4	418.338
Skuldir og eigið fé	451.418	3.474	9.655	3.512	5	900.255
Veltufé frá rekstri	19.650	255	606	182	-9	23.735
Handbært fé frá rekstri	21.877	373	137	575	-9	29.802
Fjárfestingahreyfingar	-17.563	-230	-467	-467	0	-35.623
Ný langtímalán og stofnframlög	15.269	0	0	0	0	34.415
Greiddar afborganir	-16.580	-8	-131	-62	0	-22.196
Greiddur arður	-5.500	0	0	0	0	-355
Staða á handbæru fé 30.09.	5.131	1.002	572	585	4	30.966

Viðauki 1: Fjármögnun verkefna sem unnin eru fyrir ríkið

Málefni fatlaðs fólks Heildarkostnaður vegna málefna fatlaðs fólks að meðtalinni lengdri viðveru fatlaðra barna nam 16.156 m.kr. og tekjur sem komu á mótinu voru 8.921 m.kr. Rekstrarniðurstaða var neikvæð um 7.236 m.kr. eða 374 m.kr. yfir fjárheimildum.

Málefni fatlaðs fólks janúar - september 2023			
Tekjur:	í m.kr.	Rauntölur	Áætlun
Framlag frá Jöfnunarsjóði		7.239	7.048
Framlag frá Jöfnunarsjóði v. NPA þjónustu		0	0
Framlag frá Jöfnunarsjóði v. lengdrar viðveru		0	0
Útsvarstekjur 0,25% RVK		1.519	1.445
Þjónustutekjur		118	53
Dagþjónusta við önnur sveitarfélög		44	14
Tekjur alls		8.921	8.561
Gjöld:			
Laun og launatengd gjöld		10.159	9.727
Húsaleiga		490	453
Annar rekstrarkostnaður		344	549
NPA þjónusta		1.196	1.197
Þjónustugjöld (samningar)		3.313	2.815
Stjórnunarkostnaður		40	44
Lengd viðvera ÍTR		138	161
Lengd viðvera SFS		476	477
Gjöld alls		16.156	15.423
Niðurstaða		-7.236	-6.862

Samanlagður kostnaður umfram tekjur vegna málefna fatlaðs fólks frá ársbyrjun 2011 til loka september 2023 nam alls 42.817 m.kr.⁹

Málefni fatlaðs fólks	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023_09
Tekjur	4.153	4.804	5.098	5.246	5.993	6.656	7.279	7.790	7.944	8.938	9.385	10.525	8.921
Gjöld	4.430	4.868	5.512	6.233	7.074	8.018	9.385	10.597	12.151	14.880	16.440	19.804	16.156
Gjöld umfram tekjur	-277	-64	-414	-987	-1.081	-1.362	-2.106	-2.807	-4.207	-5.942	-7.055	-9.279	-7.236
Uppsafnaður mismunur	-277	-341	-755	-1.742	-2.823	-4.185	-6.291	-9.098	-13.305	-19.247	-26.302	-35.581	-42.817

⁹ Fjárhæðir eru á verðlagi þess árs sem þær tilheyra.

Hjúkrunarheimili Útgjöld hjúkrunarheimila umfram tekjur hafa verið mikill síðustu ár. Þegar Reykjavíkurborg tók að sér að annast rekstur hjúkrunarheimila fyrir hönd ríkissjóðs var gert ráð fyrir að rekstur hjúkrunarheimilanna yrði að fullu fjármagnaður með framlögum úr ríkissjóði. Á fyrstu níu mánuðum ársins 2023 var rekstur hjúkrunarheimila neikvæður um 331 m.kr. Meðfylgjandi mynd sýnir uppsöfnuð útgjöld hjúkrunarheimila umfram tekjur frá ársbyrjun 2008 til loka september 2023.

Hjúkrunarheimili Reykjavíkurborgar			
Útgjöld umfram tekjur 1.1.2008-30.09.2023 (í m.kr. á verðlagi hvers árs)			
Ár	Droplaugarstaðir	Seljahlíð	Samtals
2008	157	57	214
2009	200	74	274
2010	166	68	234
2011	84	70	154
2012	135	80	215
2013	137	103	240
2014	156	113	270
2015	138	131	269
2016	158	98	256
2017	185	86	270
2018	170	86	256
2019	187	120	306
2020	315	133	448
2021	208	129	337
2022	422	137	559
2023_09	246	85	331
Samtals	3.064	1.570	4.633

Tónlistarskólar Útgjöld voru um 1.117 m.kr. eða 21 m.kr. yfir fjárheimildum. Framlög til tónlistarskóla vegna grunnnáms og miðnáms í hljóðfæraleik sem Reykjavíkurborg ber kostnaðinn af námu 868 m.kr. og framlög til tónlistarskóla frá Jöfnunarsjóði námu 248 m.kr.

Viðauki 2: Jöfnunarsjóður, sundurliðun á greiðslum

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á greiðslum Reykjavíkurborgar til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga og greiðslur Jöfnunarsjóðs til Reykjavíkurborgar á móti. Þar sem fram kemur að Reykjavíkurborg fær 174 m.kr. meira en áætlað var og greiðir 1.001 m.kr. meira en áætlað var inn í sjóðinn:

Greiðslur í Jöfnunarsjóð	Raun 2023_09	Áætlun 2023_09	Frávik	%
Hlud. Jöfnunarsj. í staðgreiðslu vegna grunnskóla	4.867	4.452	416	9,3%
Hlutdeild Jöfnunarsjóðs í staðgr. v málefna fatlaðra	7.591	7.006	585	8,3%
Samtals greiðslur í Jöfnunarsjóð	12.458	11.457	1.001	8,7%

Greiðslur frá Jöfnunarsjóði	Raun 2023_09	Áætlun 2023_09	Frávik	%
Framlag vegna málefna fatlaðs fólks	7.239	7.048	190	2,7%
Framlag vegna sérskóla	1.298	1.298	0	0,0%
Framlag vegna tónlistarskóla	253	262	-8	-3,2%
Framlag v. samþættingar þjón. í þágu barna	303	303	0	0,0%
Annað	32	40	-8	-19,2%
Samtals greiðslur frá Jöfnunarsjóði	9.125	8.951	174	1,9%
Nettó greiðslur í Jöfnunarsjóð	-3.333	-2.506	-826	33,0%

Viðauki 3: Skilgreiningar á hugtökum og kennitölur

Ársreikningi er ætlað að veita upplýsingar um afkomu stofnana og fyrirtækja Reykjavíkurborgar og um fjárhagslega stöðu þeirra.

Með framsetningu á kennitölum má á samanþjappaðan og einfaldan hátt veita upplýsingar úr ársreikningi um arðsemi og fjárhagsstöðu. Kennitölur byggja á þeim reikningsskilaaðferðum sem notaðar eru af viðkomandi aðila. Þetta býður upp á marga túlkunarmöguleika. Varhugavert er að draga of miklar ályktanir af einni kennitölu fyrir eitt tiltekið ár. Þær verður yfirleitt að skoða í samhengi við aðrar mikilvægar kennitölur og þróun þeirra yfir tímabil, a.m.k. þrjú ár. Kennitölur ætti líka að bera saman við kennitölur annarra aðila í skyldri starfsemi til að sjá þær í eðlilegu samhengi. Þá er ástæða til að vara við því að sumar kennitölur geta verið viðkvæmar fyrir breytingum á lágum fjárhæðum.

Í þessar skýrslu fjármála- og áhættustýringarsviðs er stuðst við eftirfarandi kennitölur:

Arðsemi eigin fjár (Return on equity ratio): Hlutfall rekstrarniðurstöðu eftir fjármagnsliði á móti eigin fé í upphafi árs

Mælt sem hlutfall rekstrarniðurstöðu eftir fjármagnsliði á móti eigin fé í upphafi árs. Sýnir getu fyrirtækis til að ávaxta fjármuni sem eru bundnir í því. Það er spurning hvort þetta hlutfall er nothæft sem kennitala fyrir sveitarfélag. Það ber a.m.k. að túlka það varlega í því samhengi, sérstaklega vegna þess að eignir í A-hluta sveitarsjóðs eru metnar samkvæmt kostnaðarverðsreglu. Hér má hafa í huga að fjármagnsvextir á skuldabréfum í milliviðskiptum Aðalsjóðs og Eignasjóðs eru 4%. Arðsemiskrafa eigin fjár í einkageira er samsett úr áhættulausum vöxtum ásamt áhættuálagi markaðar. Arðsemi eiginfjár gefur vísbendingu um hvort jafnvægisregla skv. sveitarstjórnarlögum sé uppfyllt.

Arðsemi fjármagns (Return on Capital Employed (ROCE))

Mælt sem hlutfall EBIT af heildareignum. Sýnir arðsemi þess fjármagns sem bundið er í rekstrinum.

EBIT

Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og skatta.

EBITDA

Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði, skatta, afskriftir og endurmat.

Framlegð (EBITDA) og veltufjárlutföll

Eftirlitsnefnd sveitarfélaga leggur einnig áherslu á kennitölurnar framlegð og veltufé frá rekstri í hlutfalli af rekstrartekjum í samhengi við skuldareglu sveitarstjórnarlaga. Ef miðað er við 150% skuldir og skuldbindingar í hlutfalli af tekjum þá þarf veltufé frá rekstri að vera a.m.k. 7,5% af heildartekjum til að standa undir samningsbundnum afborgunum langtímalána með 20 ára greiðslutíma. Þá er í viðmiðum Eftirlitsnefndarinnar gert ráð fyrir að fjárfestingar nemi 5% af heildarskuldum og þær séu fjármagnaðar með lántöku, þannig að skuldir og skuldbindingar verði áfram 150% af tekjum.

Eiginfjárlutfall (Equity ratio)

Mælt sem hlutfall eigins fjár á móti heildarfjármagni. Hlutfallið sýnir fjárhagslegan styrk eða tappól fyrirtækis. Það er ekki til faglega einhlítur mælikvarði á æskilegt eða nauðsynlegt eiginfjárlutfall, hvorki hjá sveitarfélögum eða fyrirtækjum. Almennt hefur 50% eiginfjárlutfall sveitarfélags talist ásættanlegt. Síðan má velta fyrir sér merkingu eiginfjárlutfalls hjá sveitarfélagi gagnvart lánadrottnum, þar sem sveitarfélag getur almennt ekki selt eignir eins og skóla til að standa skil á skuldum. Öðru máli gegnir um fyrirtæki, enda fjármagna þau gjarnan stóran hluta af varanlegum rekstrarfjármunum með lánsfé. Eiginfjárlutfall þeirra skiptir máli gagnvart lánveitendum en mikill munur er á hvað telst ásættanlegt í þeim efnum og fer það m.a. eftir atvinnugreinum og því hvort um fjármagnsfreka starfsemi er að ræða. Þannig geta fjármagnsfrek iðnfyrirtæki og fjármálastofnanir verið með eiginfjárlutfall undir 20%. Líta má á OR sem fjármagnsfrekt orkuframleiðslufyrirtæki á uppbyggingarskeiði með mikla lánsfjárbörf sem hefur áhrif á hvernig túlka ber eiginfjárlutfall A- og B-hluta.

FFO mælikvarðinn (Funds from operation)

FFO er mælikvarði á veltufé frá rekstri sem skilgreindur hefur verið af Moody's og notaður er við mat á fjárhagsstöðu Orkuveitu Reykjavíkur. Hann er reiknaður sem veltufé frá rekstri án vaxta og skatta, að viðbættum vaxtatekjum og tekjum af arðgreiðslum, en að frádregnum gjaldfærðum vöxtum, eignfærðum vöxtum, greiðslum vegna annarra fjármagnsliða og tekjuskatti.

FFO vaxtaþekja

FFO vaxtaþekja mælir getu Orkuveitu Reykjavíkur til að standa við vaxtagreiðslur félagsins með handbæru fé þess. Hann er reiknaður með handbæru fé frá rekstri í sjóðstreymi að viðbættum vaxtagjöldum, deilt með vaxtagjöldum úr rekstrarreikningi.

FFO/nettó skuldir

FFO/nettó skuldir er mælikvarði sem einnig hefur verið skilgreindur af Moody's. En þar er hlutfall FFO vaxtaþekju fundið með heildar nettó skuldum. Nettó skuldir eru skilgreindar neðar.

Handbært fé í lok tímabils

Handbært fé í lok tímabils lýsir þeirri peningamyndun sem reksturinn skilar af sér á tímabilinu þegar búið er að taka tillit til breytinga á rekstrartengdum eignum og skuldum, fjárfestingahreyfinga og fjármögnunarhreyfinga.

Hreinar skuldir og skuldbindingar

Hreinar skuldir og skuldbindingar eru skilgreindar sem heildarskuldir og skuldbindingar að frádregnum veltufjármunum og langtímakröfum. Hreinar skuldir lýsa þannig skuldastöðu A-hluta þegar tekið hefur verið tillit til peningalegra eigna.

Hreinar vaxtaberandi skuldir

Vaxtaberandi skuldir að frádregnum vaxtaberandi eignum. Það eru langtímalán og leiguskuldir ásamt næsta árs afborgun þeirra að frádregnum öðrum langtímakröfum og næsta árs afborgun þeirra, verðbréfum, bundnum bankainnstæðum og handbæru fé.

Jafnvægisviðmið

Skv 64 gr sveitarstjórnarlaga skulu samanlögð heildarútgjöld samstæðu á hverju þriggja ára tímabili ekki vera hærrí en nemur samanlögðum reglulegum tekjum og skal ráðherra setja reglugerð um framkvæmdina.

Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálareglum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.

Í reglugerð nr. 502/2012 um fjárhagsleg viðmið og eftirlit með fjármálum sveitarfélaga segir að orku- og veitufyrirtæki séu ekki tekin með við mat á fjárhagsstöðu ef sveitarstjórn óskar þess og það hefur umtalsverð áhrif á niðurstöðun. Þetta ákvæði gildir til 1. janúar 2022.

RFC/nettó skuldir

RFC er FFO að frádregnum arðgreiðslum. Mælikvarði er reiknaður eins og FFO/nettó skuldum nema leiðrétt fyrir greiddum arði félagsins.

Skuldsetningarhlutfall (Gearing ratio)

Mælt sem hlutfall langtímaskulda á móti eigin fé. Sýnir fjárhagslega áhættu skuldsettra fyrirtækja. A-hluti sveitarsjóðs tekur ekki lán til að fjármagna rekstur eða áhættufjárfestingar heldur til að fjármagna nauðsynlega uppbyggingu í varanlegum rekstrarfjármunum, s.s. skólum. Sú fjárfesting er ekki gerð í hagnaðarskyni. Þess vegna er mikilvægt að A-hluti hafi gott greiðsluhæfi og sterka eiginfjárstöðu vegna langtímalána. Langtímalán eru lyklatríði fyrir uppbyggingu varanlegra rekstrarfjármuna í fyrirtækjum og markmiðið er að þau hámarki arðsemi eigin fjár. Á uppbyggingarskeiði varanlegra rekstrarfjármuna í fjármagnsfrækum rekstri getur þessi kennitala orðið mjög há. Fyrirtæki með hátt skuldsetningarhlutfall eru viðkvæm fyrir hagsveiflum enda þurfa þau að greiða af skuldum sínum þótt tekjur lækki eða vextir hækki. Lágt hlutfall eigin fjár í fyrirtæki og hátt hlutfall lánsfjár sýnir alltaf ákveðinn fjárhagslegan veikleika.

Skuldaviðmið

Skuldaviðmið er reiknað sem hlutfall skulda og skuldbindinga að frádregnum veltufjármunum, fyrirfram greiðslu til Brúar vegna framtíðarskuldbindinga og núvirtum framtíðar lífeyrisskuldbindingum eftir 15 ár á móti tekjum, í samræmi við reglugerð nr. 502/2012, með síðari breytingum.

Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálareglum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.

Orku- og veitufyrirtæki eru ekki tekin með við mat á fjárhagsstöðu ef sveitarstjórn óskar þess og það hefur umtalsverð áhrif á niðurstöðu. Þetta síðasttalda ákvæði gildir til 1. janúar 2022.

Skuldabekja (Debt service coverage ratio)

Skuldabekja mæld sem hlutfall rekstrarhagnaðar (EBIT), m.ö.o. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði, á móti afborgunum og nettó vaxtagreiðslum er oft notuð til að mæla greiðsluhæfi fyrirtækis. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir afborgunum og vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að vera vel yfir 1 til að mæta ekki aðeins afborgunum og vaxtagreiðslum heldur einnig fjárfestingarþörf sem afskriftum er ætlað að gefa vísbendingu um. Í fjármagnsfrekum greinum þarf hærra hlutfall en ella. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR og Félagsbústöðum undanskildum er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Skuldabekja mæld sem hlutfall rekstrarniðurstöðu fyrir fjármagnsliði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti afborgunum og nettó vaxtagreiðslum er einnig oft notuð til að mæla greiðsluhæfi fyrirtækis. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir afborgunum og vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að talsvert hærra en fyrrnefnd skuldabekja enda ekki tekið tillit til fjárfestingarþarfar. Varasamt er að nota þennan mælikvarða nema til skoðunar á skammtíma samhengi. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Uppgreiðslutími langtímaskulda (Downpayment of debt)

Uppgreiðslutími langtímaskulda er reiknaður sem hlutfall af langtímaskuldum og næsta árs afborgun langtímaskulda á móti veltufé frá rekstri. Kennitalan sýnir hvað fyrirtækið er lengi að greiða upp skuldir sínar m.v. að öllum fjárfestingum væri hætt og rekstur væri óbreyttur og ætti að standa undir skuldaskilum.

Vaxtabekja (Interest expence coverage ratio)

Vaxtabekja mæld sem hlutfall rekstrarhagnaðar (EBIT), m.ö.o. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði á móti nettó vaxtagreiðslum, er oft notuð til að mæla getu fyrirtækis til greiðslu vaxta. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að vera vel yfir 1 til að mæta ekki aðeins vaxtagreiðslum heldur einnig fjárfestingarþörf sem afskriftum er ætlað að gefa vísbendingu um. Í fjármagnsfrekum greinum er jafnvel talið að hlutfallið þurfi að vera um 2. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Vaxtabekja mæld sem hlutfall rekstrarniðurstöðu fyrir fjármagnsliði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti nettó vaxtagreiðslum er einnig oft notuð til að mæla hæfi fyrirtækis til greiðslu vaxta. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að talsvert hærra en fyrrnefnd vaxtabekja enda ekki tekið tillit til fjárfestingarþarfar. Varasamt er að nota þennan mælikvarða nema til skoðunar á skammtíma samhengi. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Veltufé frá rekstri í hlutfalli af rekstrartekjum (Working capital provided by operating activities/Total revenue)

Mælt sem hlutfall veltufjár frá rekstri af rekstrartekjum. Kennitalan gefur vísbendingu um hversu hátt hlutfall af rekstrartekjum er til ráðstöfunar fyrir afborganir skulda og skuldbindinga og til fjárfestinga. Því hærra sem þetta hlutfall er því meiri er geta fyrirtækis til að vaxtar og viðhalds eigna.

Veltufjárlutfall (Current ratio)

Mælt sem hlutfall veltufjármuna á móti skammtímaskuldum. Sýnir hæfi fyrirtækis til að inna af hendi nauðsynlegar greiðslur á næstu tólf mánuðum. Hlutfall innan við einn gefur vísbendingu um að rekstrareiningin hafi ekki getu til að standa við skammtímaskuldbindingar sínar á næstu mánuðum. Þegar horft er til A-hluta sveitarsjóðs sem er að stórum hluta fjármagnaður með lögbundnum skatttekjum, ætti að gera kröfu um hærra hlutfall en hjá fyrirtækjum, þ.e. að minnsta kosti 1,20 en sömu kröfu þarf ekki að gera til A- og B-hluta.

Veltufjármunir (Current assets)

Veltufjármunir er sérstök flokkun eigna í ársreikningi. Um er að ræða eignir sem hægt er að breyta í reiðufé eða ráðstafa innan eins árs. Veltufjármunir eru sjóðir, bankainnistöður, birgðir og aðrar skammtímakröfur.